

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Deva

ANA SELESZ, studentă a Institutului de artă teatrală din Tîrgu-Mureș. În curînd o vom vedea în noul film românesc „La vîrsta dragostei”.

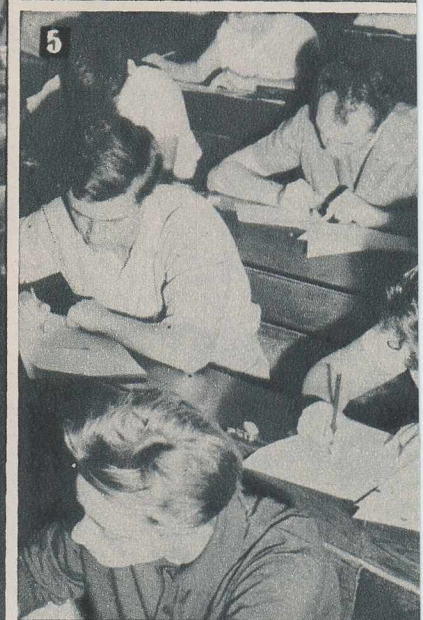
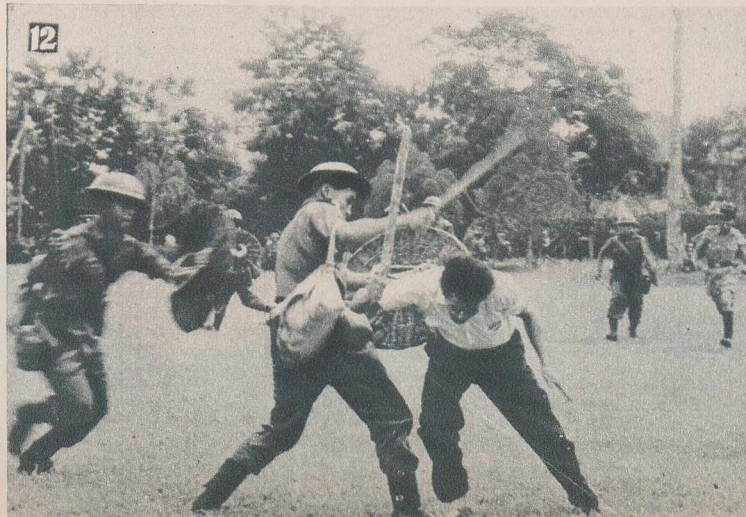
Fotografie de S. Steiner

REDACȚIA: BUCUREȘTI, PIAȚA SCÎNTEII
 Căsuța poștală: 3507, Of. 33
 Tel. 17.60.10, int. 1744

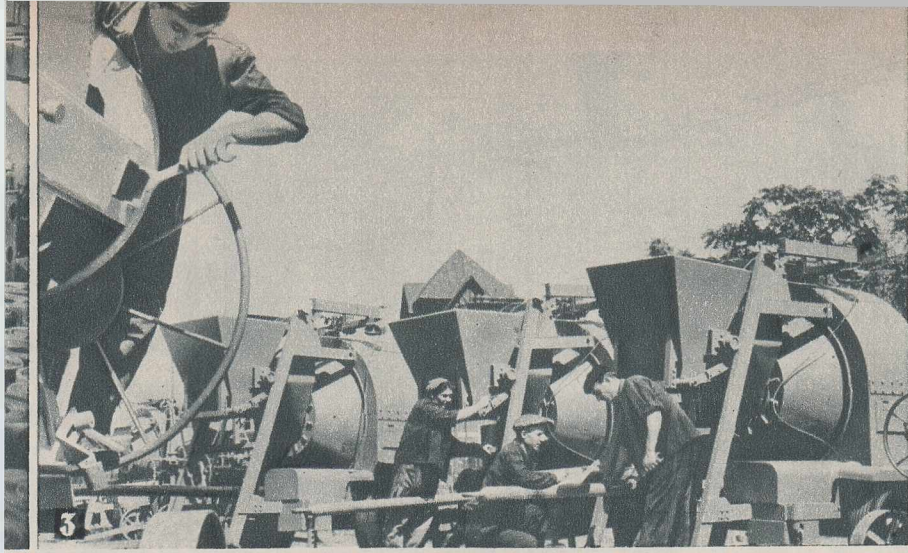
ABONAMENTE la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. PREȚUL REVISTEI 2 LEI. ABONAMENTE: 3 luni: 26 lei; 6 luni: 52 lei; un an: 104 lei.

Proletari din toate țările, uniți-vă!
 Anul XII nr. 37 (433) — 14 septembrie 1963
Flacăra 37

Fotocronica Flacării

1 2 3 Succesele dobândite în întrecerea socialistă, reutilizarea și modernizarea multor secții din întreprinderi și aplicarea consecventă a numeroase alte măsuri tehnico-organizatorice, dezvoltarea mișcării de inovații sînt tot atîtea premise pentru ca planurile de producție ale întreprinderilor pe anul 1963 să fie îndeplinite și depășite. Discuțiile purtate în întreprinderi pe marginea indicatorilor de plan pe 1964 creează posibilitatea ca, pe baza îndeplinirii cu succes a planului pe 1963, să se pășească pe o treaptă și mai înaltă în anul viitor. Așa, spre pildă, la uzinele „23 August” s-au făcut pînă în prezent 409 noi propuneri pentru anul 1964, cu un efect economic apreciat la 9 milioane lei. Numai la oțelării (foto 1) colectivul secției a făcut 10 propuneri.

La fabrica de mase plastice „București”, pe baza introducerii în producție a noi utilaje importante, a reorganizării unor procese de muncă și a inițiativelor luate de secții, în 1964 productivitatea muncii va crește simțitor față de realizările preliminare din 1963. În urma prelucrării cifrelor de plan în cadrul secțiilor productive, s-au luat angajamente de depășiri care, centralizate pe întreprindere, duc la cifre ce prevăd depășiri de 3,5% peste cifra de plan la producția globală și de 2,6% peste cifra de plan la producția marfă (fotografia 2: aspect din secția valțuricalandree a fabricii de mase plastice „București”).

La uzina metalurgică „Steaua roșie” din București, pînă în prezent s-a realizat, printre altele, o depășire de 3,8% a planului la producția globală, realizîndu-se totodată economii peste plan în valoare de 1,773 milioane lei. Pe baza îmbunătățirii procesului de producție, pentru anul viitor se prevede o sporire a planului la producția globală de 2,4% față de 1963, iar prin reducerea prețului de cost, se vor realiza peste plan un volum minim de economii de peste 2.700.000 lei. (în fotografia 3: un nou lot de betoniere este pregătit pentru expediție.)

4 La cules de struguri în podgoria G.A.S. „Mihai Viteazu”, regiunea București.

Fotocronica Flacării ♦ Fotocronica

5 În săptămîna aceasta au început în toate centrele universitare examene de admitere în învățămîntul superior. Aspect din timpul lucrării scrise la fizică la Facultatea de energetică a Institutului politehnic din București.

6 La 16 septembrie începe noul an școlar. Clasele luminoase, curate, spațioase își așteaptă... beneficiarii. Fiecare dintre elevii claselor I-VII va găsi pe banca lui cărțile de școală pe care le primește gratuit.

7 De la 1 octombrie intră în vigoare la București interzicerea claxonatului. Va fi necesară din partea conducătorilor de vehicule și a pietonilor mai multă disciplină și atenție. Iată în fotografie doi pietoni care au traversat strada în mod neregular, oprîți de un milițian de la circulație care le atrage atenția asupra încălcării regulilor de circulație și a urmărilor pe care le pot avea astfel de încălcări.

8 Baritonul Dan Iordăchescu, solist al Teatrului de operă și balet din București, a obținut un remarcabil succes la cel de-al X-lea Festival Internațional al solistilor vocali de la Hertogenbosch (Olanda), obținînd „Marele premiu” a Festivalului. Premiul I al Operei olandeze, Premiul special al juriului pentru cel mai bun cîntăreț și Premiul I pentru basii și baritoni.

9 Aspect de la expoziția „Arhitectura romînească”, deschisă recent în sala „Dunaj” din Praga.

10 În ciuda intensificării represaliilor de către autoritățile franchiste, minerii spanioli continuă lupta grevistă. În fotografie: mineri greviști din Asturia.

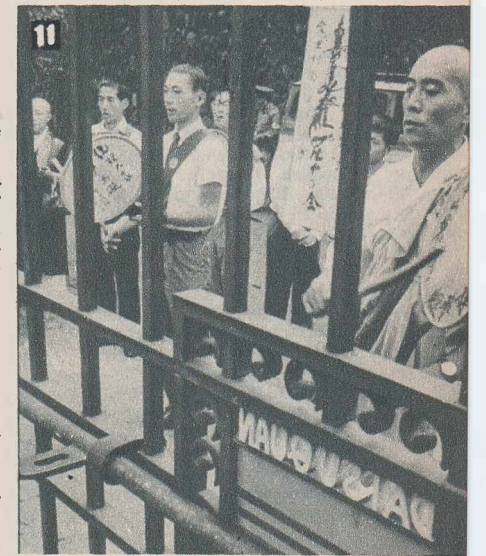
11 Tokio. Locuitorii al capitalei japoneze s-au adunat în fața ambasadei sud-vietnameze pentru a-și exprima protestul împotriva reprimării teroriste a budiştilor de către regimul diemist din Vietnamul de sud.

12 Cu prilejul recente vizite în Sarawak a membrilor misiunii O.N.U., populația și-a manifestat împotrivirea față de planurile colonialiste de includere a acestui teritoriu în Federația Malayeză. În fotografie: poliția reprimă pe participanții la o demonstrație din Sibiu (Sarawak).

13 Studenții americani aflați în Berlinul occidental demonstrează în fața consulatului S.U.A., în semn de solidaritate cu lupta concetățenilor lor din Statele Unite împotriva discriminării rasiale.

14 În Venezuela s-au intensificat în ultima vreme acțiunile detașamentelor Forțelor armate de eliberare națională. Printre cele mai recente acțiuni ale acestora se numără ocuparea unui post de radio în plin centrul Caracasului, capitala țării, și transmiterea unui apel adresat poporului venezuelean. În fotografie: un grup de luptători din Forțele armate de eliberare națională.

15 Perturbările atmosferice s-au făcut resimțite nu numai pe continentul european. Fotografia înfățișează un eveniment rar în regiunea ecuatorului: tinere din Kenya jucîndu-se cu zăpadă.

PROGRAMUL DE TELEVIȚIUNE

DUMINICĂ 15 SEPTEMBRIE 8.50: Gimnastică 9.00: Emisiunea pentru copii și tineretul școlar: Căpitanul Val-Virtej la Lacul Balaurului (reluare); Cuvîntul tov. Ștefan Băian, ministrul învățămîntului, cu ocazia începerii noului an școlar; Bun găsit școală dragă: Teledjurnalul pionierilor 10.30: Rețeta gospodinei 11.00: Emisiunea pentru sate 19.00: Jurnalul televiziunii 19.10: Emisiunea Jules Verne 19.35: Albumul melodiilor 20.00: Filmul „Colegii” 21.40: Sîpetul cu amintiri — Își dau concursul balerinei Magdalena Popa, Rodica Istrate, Lia Stenkovskala, Cristina Hammel, Luminița Dumitrescu, Sergiu Ștefanski, Ion Alexe, Amato Checlulescu, Nicolae Deneș ș.a. În încheiere: Buletin de știri, sport, buletin meteorologic.

LUNI 16 SEPTEMBRIE 19.00: Jurnalul televiziunii 19.15: Emisiunea „Ce e mai interesant” 19.35: Filmul „Bădăranii” după comedia lui Carlo Goldoni 21.10: Artiști amatori în studio 21.40: Telesport. În încheiere: Buletin de știri, buletin meteorologic.

MARȚI 17 SEPTEMBRIE 19.00: Jurnalul televiziunii 19.15: Pentru micii fotografi: Zimbîți, vâ rog! (III) 19.35: Transmisune de la Teatrul Muncitoresc C.F.R. Giulești: „Corabia cu un singur pasager” de Dan Tărbăla. În pauze: Emisiunea de știință — medallion: prof. dr. I. Cantacuzino; Filmul „Pietonul”. În încheiere: Buletin de știri, buletin meteorologic.

JOI 19 SEPTEMBRIE 19.00: Jurnalul televiziunii 19.15: Bibliotecă noastră 20.00: Interviul televizat „Ce măsuri s-au întreprins pentru pregătirea planului pe 1964?” 20.20: Filmul „Un petic de hîrtie” 20.35: Emisiunea „Decorația murală și sculptura monumentală” 20.55: „Melodii îndrăgite” cu Elena Cernei, Teodora Lucaciu, David Ohanezian, Elena Simionescu, Ion Piso. În încheiere: Buletin de știri, buletin meteorologic.

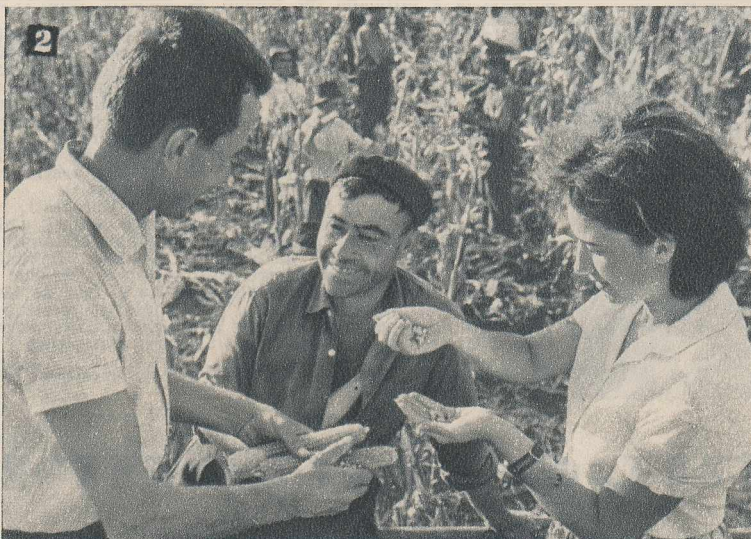
VINERI 20 SEPTEMBRIE 19.00: Jurnalul televiziunii 19.15: Pentru copii: „Ghică, ce-1?” 19.35: Filmul documentar „Autorii zimbetului” 20.00: Săptămîna 21.00: Evocare—Alfred de Vigny 21.30: Documentarul „Pod peste Caspica” 21.40: Muzică ușoară cu Gisela Knuth și orchestra „Silver”. În încheiere: Buletin de știri, buletin meteorologic.

SÂMBĂȚĂ 21 SEPTEMBRIE 19.00: Jurnalul televiziunii 19.15: Povești de ieri, de colo 19.50: Drag mi-e cînteul și jocul — cîntă o formație condusă de Nicolae Băluță — soliști Aurelia Fătu-Răduțu, Maria Butaciu, Benone Sinulescu 20.20: În fața hărții 20.30: Filmul „O moștenire cu bucluc” 21.55: Muzică ușoară cu Margareta Pîslaru și Constantin Drăghici. În încheiere: Buletin de știri, sport, buletin meteorologic.

În paginile 21-23:
Programul de radio

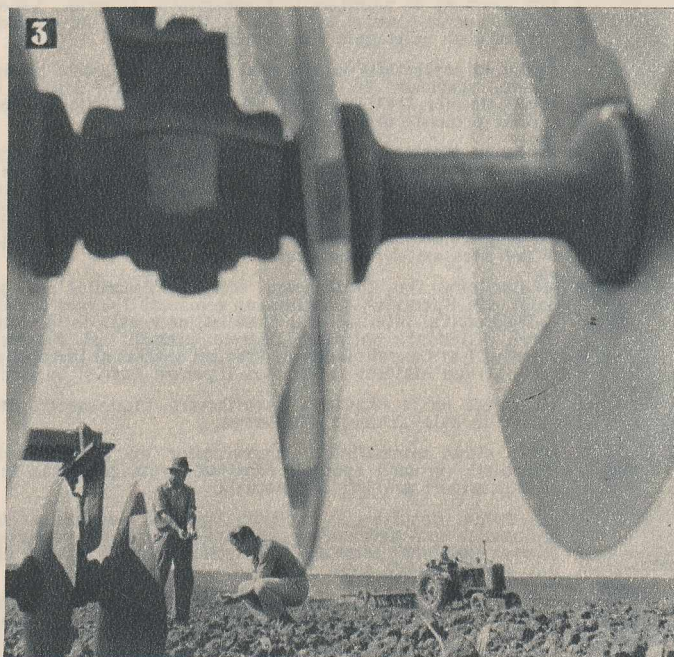

ORA PORUMBULUI

A sosit ceasul culesului. Boabele mari și aurii ale știuleților păstrează în ele tot soarele verii. În gospodăriile colective și de stat recoltatul e în toi: din zori, înaintea soarelui, brigăzile ies la cîmp, iar camioanele și căruțele nu mai prîdidesc cu căratul. Datorită minuțioaselor pregătiri din primăvară, măsurilor organizatorice, îngrijirii la timp a culturilor și muncii harnice a colectivităților și lucrătorilor din G.A.S. recoltele de porumb din multe gospodării de stat și colective se anunță bogate. În Bărăgan, la Plevna, sotiurile de dublu hibrid 206 311, 409 au dat roade bune; la Lupșanu pe tarlalele de porumb irigate colectivești au cules recolte mari. În raluca Lehliu, unde am făcut acest mic foto-reportaj, pe suprafața de 24.000 hectare însămițată cu porumb s-a obținut o recoltă care îi face pe dulgherii să lucreze de zor la ridicarea de pătule noi pentru ca belșugul acestei toamne să fie bine depozitat. Și în vreme ce lanurile de porumb răsună de glasurile harnicilor culegători, pe ogoarele recoltate au intrat tractoarele să arde și să disculască. Se pregătește recoltatul anul care vine...

Fotografiile de A. MIHAILOPOI

1 La G.A.C. „Bela Breiner” din comuna Lupșanu, una din gospodăriile fruntașe din raluca Lehliu, colectivitășii au obținut anul acesta o recoltă bogată. Condițiile locale au permis și irigarea a 48 de hectare.

2 Știuleți mari, foarte plini! Sînt rezultatele muncilor pregătitoare, ale respectării normelor agrotehnice, ale întreținerii în bune condiții a culturilor. Gospodării din satul Nucetu pot fi pe bună dreptate mulțumiți.

3 Porumbul a fost cules, ogorul arat, iar acum a început discuirea. Inginerul Constantin Gola, împreună cu brigadierul Petre Vereșteanu controlează calitatea lucrărilor pe ogoarele gospodării din comuna Plevna.

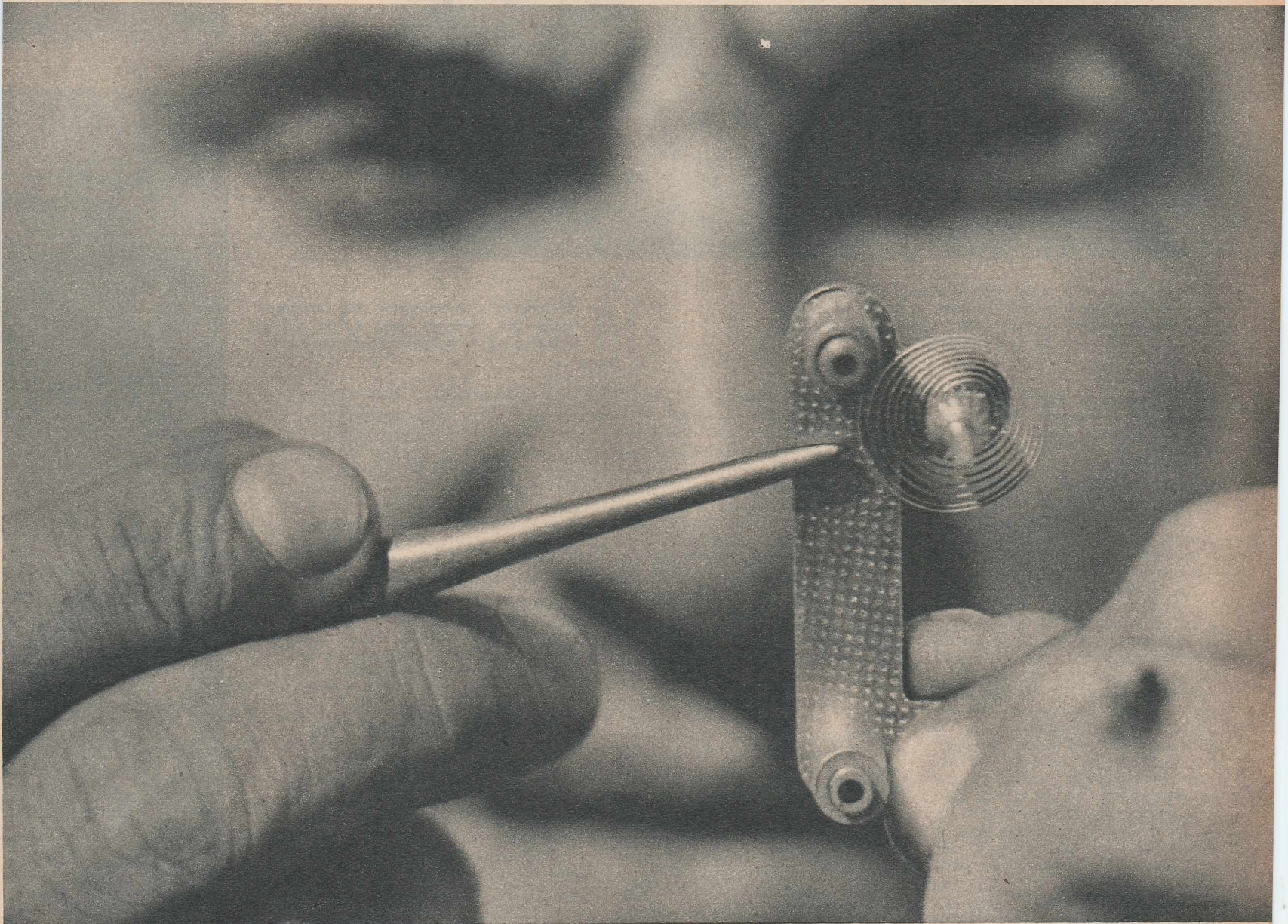
4 Recolta bună de porumb din acest an a dat mult de lucru și dulgherilor de la G.A.C. „Secera și ciocanul” (comuna Plevna). În toiul culesului, ei grăbesc terminarea unui nou pătule pentru depozitarea știuleților.

5 Și el beneficiază de noua recoltă de porumb. Vor cîștiga în greutate și vor da cotlete gustoase!

Cît de mare e o cifră mică?

Cu precizia ceasornicarului, cu îndemnarea bijutierului, cu finețea gravurului. Aceste repere, cu cît sînt mai mici, cu atît cer o calificare mai înaltă.

Se obișnuiește adesea să se spună că cifrele, cu toată rigiditatea care le caracterizează, păstrează, ascunse în miezul lor, o veritabilă esență poetică. Așa este. Cifrele mari care sintetizează eroismul și abnegația oamenilor muncii devin, în multe cazuri, apropiate și inspirate muze ale oamenilor de artă.

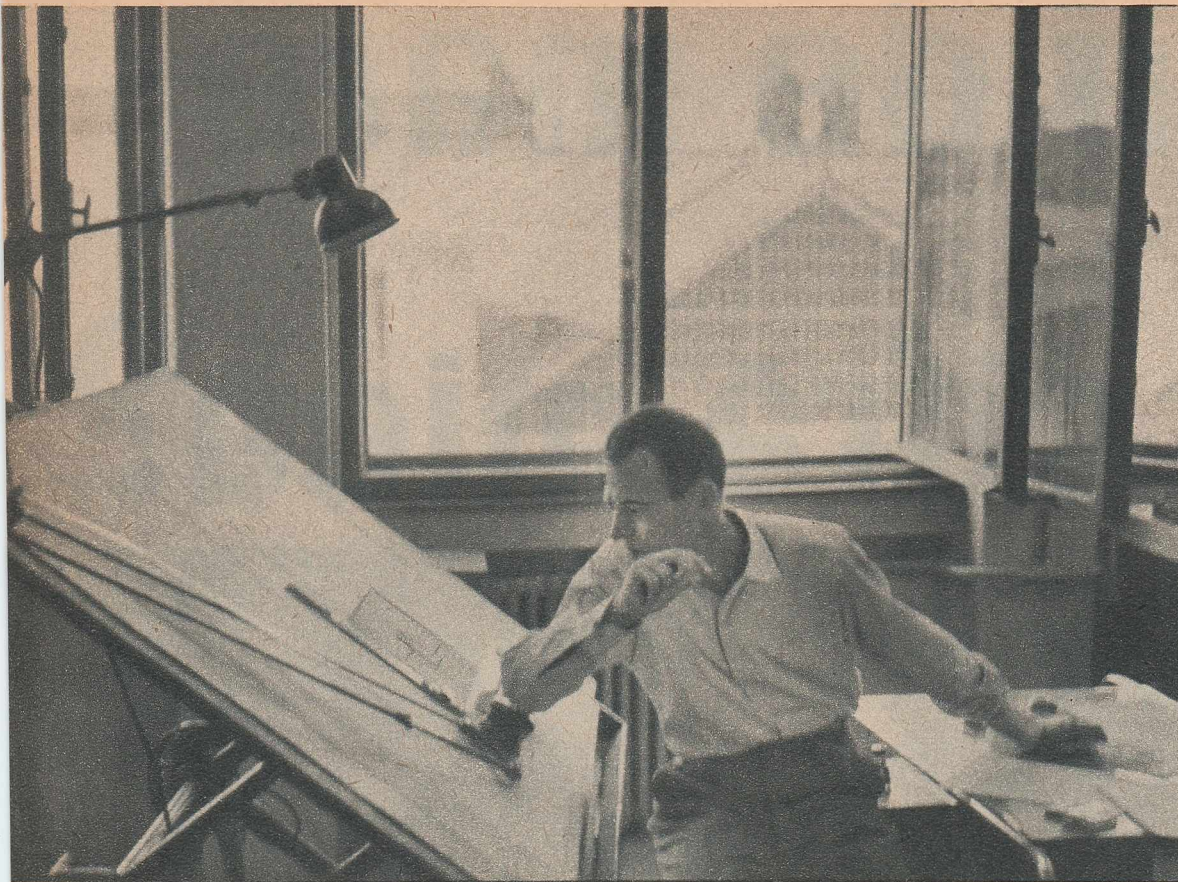
Există însă cifre și cifre. Unele sînt în aparență extrem de mici și la prima vedere nu-ți spun mare lucru. De pildă, cînd zici unu la sută, n-ai imaginea unei cifre mari. În industrie însă înseamnă mult. La anumiți indicatori de plan înseamnă foarte mult. La creșterea productivității muncii de pildă.

Umblînd prin București cu meseria noastră de reporteri ne-a poftit la el acasă indicatorul de productivitate de la o uzină nu prea mare. Uzina e destul de tînără, pentru că certificatul ei de naștere a fost semnat în anii puterii populare. E cunoscută în toată țara și numele ei îl au zilnic înaintea ochilor zeci și sute de mii de oameni; șoferii, tractoriștii, gospodinele care fac cămășile imaculate cu ajutorul harniceii „Albalux”, strungarii, medicii și alți oameni de diverse meserii. Toți aceștia lucrează cu ajutorul unor aparate pe care sînt gravate trei litere: U.M.F., adică uzina de mecanică fină. Am făcut cunoștință cu indicatorul de productivitate de la această uzină,

l-am sucit și pe-o parte și pe alta și ne-am întreținut cu cei care-i dau viață și-l fac să crească fără conținere: cu muncitorii.

La o uzină cu asemenea profil, munca e pe cît de variată, pe atît de complexă. Multe piese sînt minuscule; multe aparate n-au nici măcar greutatea de un kilogram. La o asemenea uzină mîinile cer o îndemnare deosebită, iar creierul o zestre bogată de cunoștințe tehnice. Muncitorul care face manometre și comparatoare trebuie să fie matematician, fizician și artist în meseria sa. Fapt pentru care mecanica fină reclamă o înaltă calificare. Indicatorul de pro-

(Continuare în pag. 6)

„Ce ar fi dacă?... Dar dacă schimb freza?”... Zile și nopți de-a rândul, inginerul Teodor Gorceag a studiat pînă a găsit cea mai productivă metodă pentru prelucrarea pinioanelelor de ceasornicărie.

ductivitate la o uzină de acest gen, dă deci destulă bătaie de cap. Cu toate acestea la U.M.F. București el e în continuă creștere, deoarece de cîțiva ani e privit cu toată seriozitatea. Să ne oprim însă la un singur an, la 1963, și să vedem ce s-a făcut pentru ca acest element motor, primordial al producției să fie realizat și depășit cu un procent.

La începutul anului, după ce au fost rediscutate cifrele de plan, muncitorii își dădeau seama că realizarea calitativă și cantitativă a produselor cere eforturi deosebite. Cît privește creșterea productivității cu un procent peste cifra planificată, ziceau unii, aceasta, deocamdată e de domeniul imposibilului. Chestiunea a fost discutată în organizația de partid și comunistii, ca un singur om, au arătat că sînt destule rezerve interne pentru ca să nu se dea nici un pas înapoi de la cifrele de plan și de la angajamente. Pe locurile de producție comunistii s-au angajat să dea viață cei dintii planului de măsuri tehnico-organizatorice (57 la număr) și să mobilizeze cu exemplul lor pe toți muncitorii din uzină.

Pe inginerul Teodor Gorceag nu-l lăsa în pace o idee. Ce-ar fi, și-a zis el, dacă s-ar înlocui metoda de ceasornicărie s-ar înlocui metoda de frezare dinte cu dinte, prin frezare continuă cu freze melc modul? După nopți albe și după serioase calcule și cercetări, ideea sa a prins viață. Aplicarea acestei metode a avut drept rezultat creșterea productivității cu sută la sută.

Ideea înlocuirii unor metode învechite încolțise și în mintea ajustorului Simion Barbu și a tehnologului Ilie Negoită. Pe ei îi nemulțumea executarea operațiilor pentru potcoavele de micrometru. În prezent executate

mecanic, prin frezare, s-a reușit ca productivitatea la acest produs să crească cu zece la sută.

Pentru creșterea indicatorului productivității, cei mai buni muncitori caută mereu idei noi, care nu de puține ori se materializează în inovații. Anton Vas se numără printre aceștia. Inovația sa — etalonarea manometrelor și vacuometrelor pe aceeași pompă de vid la care se încarcă termometrele — a eliminat necesitatea importului unei asemenea pompe și a creat posibilitatea creșterii producției pe instalația existentă.

Dar fiindcă ne găsim la o uzină de mecanică fină e bine să spunem cîteva cuvinte despre unul din produsele principale ale acesteia, adică despre șubler. Și aici era un sistem care și-a trăit traiul și se cerea înlocuit. Introducerea sistemului de ștanțare de precizie la o parte din riglele pentru șublere — prin eliminarea operațiilor de frezare — a determinat creșterea productivității muncii la acest reper (rigla de șublere) cu 150 la sută.

La creșterea productivității muncii au contribuit și cele 12 schimburi de experiență cu diverse uzine de profil asemănător, schimburile de experiență între muncitorii uzinei, consfătuirile pe locul de muncă, consfătuirile de producție pe grupe sindicale, cele șase cursuri de specializare pe grupe de produse. Toate acestea au permis cunoașterea întregului proces tehnologic și asigurarea unei calități superioare a lucrului. Acestea și altele neamintite au permis să se realizeze o economie de 600.000 de lei peste plan. Cît privește indicatorul de productivitate, planificat pe întreaga întreprindere, după calculele specialiștilor el va fi depășit cu unu la sută.

Etalonarea manometrelor și a vacuometrelor pe aceeași pompă de vid a fost pusă în aplicare de Anton Vas.

Ce înseamnă la U.M.F. creșterea productivității cu un procent? În aceleași condiții (număr de muncitori și spațiu) se pot fabrica în plus 3.500 de șublere sau 7.500 de manometre sau 2.000 de micrometre. Ce înseamnă acestea pentru industrie? Înseamnă că 3.500 de muncitori din diverse sectoare ale industriei vor realiza o calitate superioară a produselor avînd instrumente de control în plus. Dar, mai ales, înseamnă, pentru întreprinderea în care acest procent a fost obținut, o importanță economică a forței de muncă, reducerea prețului de cost, îmbunătățirea condițiilor de muncă ș.a.

În urmă cu 12-13 ani importam încă șublerul și manometrul. La ora actuală gama produselor de mecanică fină cunoaște o evidentă lărgire. U.M.F. București fabrică sute de tipo-dimensiuni; șublere, comparatoare, minime-tre, rigle gradate, manometre și termometre pentru bordul camioanelor și tractoarelor, tensiometre pentru laboratoarele medicale, vitezometre și ceasuri pentru reglarea timpului la mașini etc.

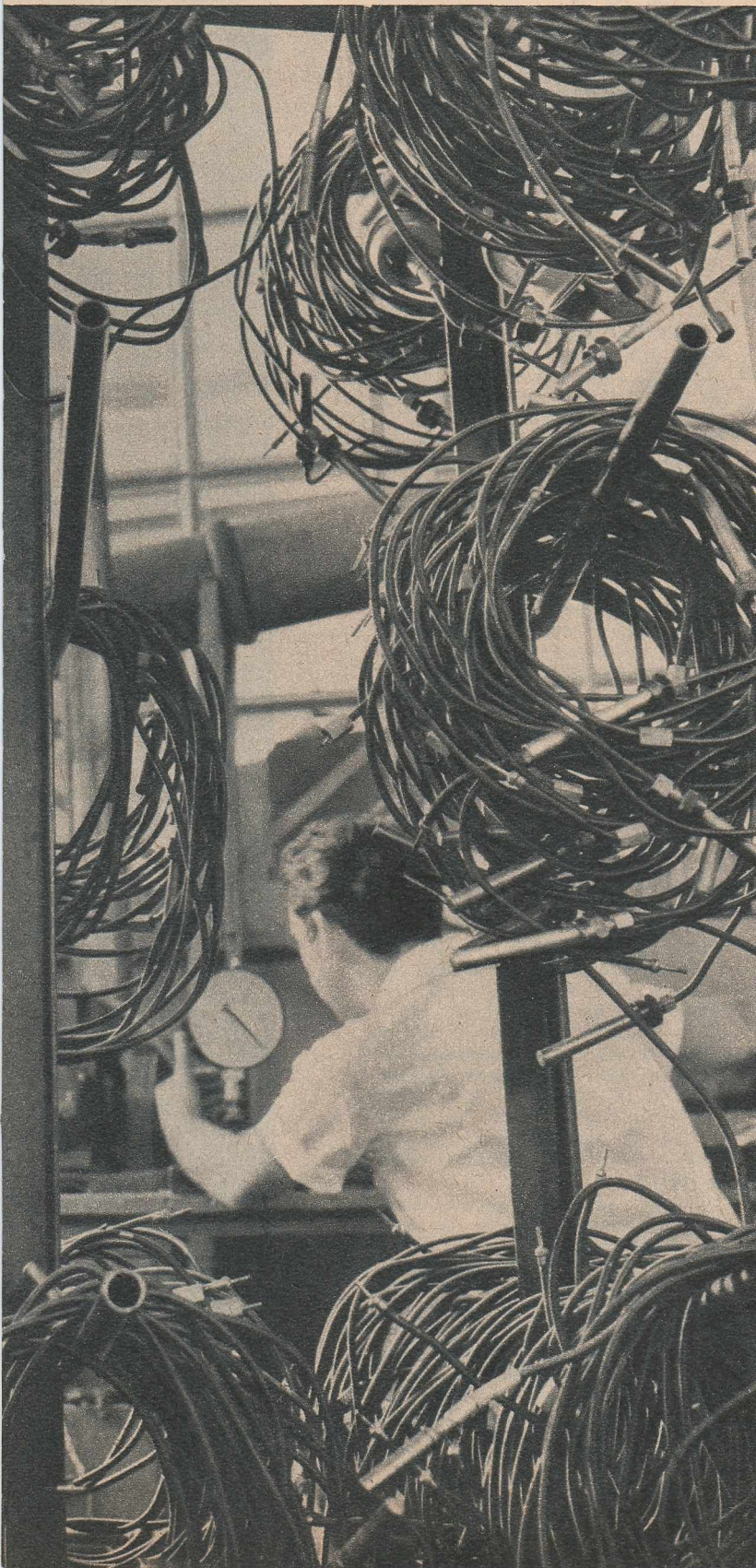
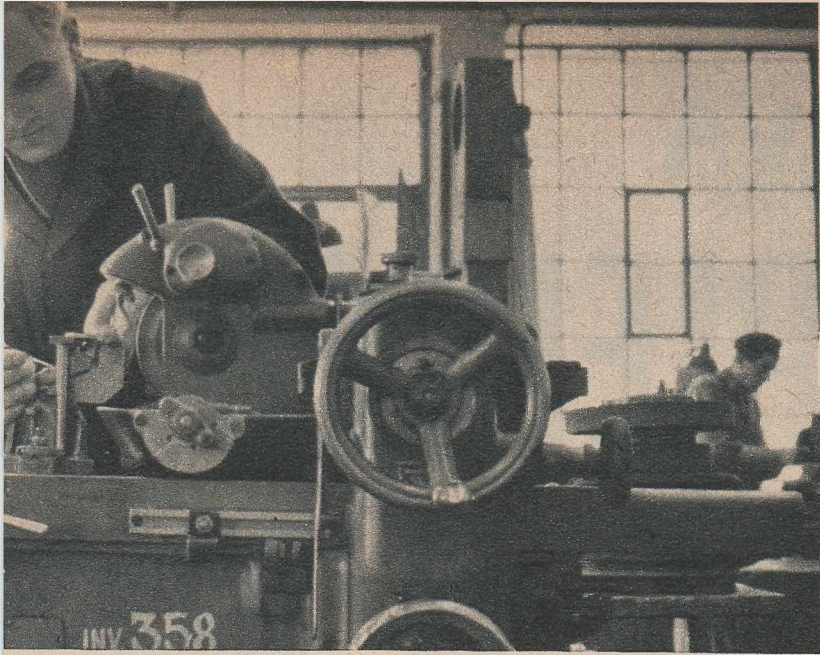
Numeroși muncitori, printre care Constantin Dumitrescu, Păun Georgescu, Cornel Grosu, Stelian Chiru, Anatol Tîrnea, Gheorghe Nicolae, care au pătruns de-a binelea în tainele mecanicii fine, au devenit pasionați ai luptei pentru creșterea procentului la capitolul productivitate.

Lor și celorlalți tovarăși de muncă le trimit un gînd bun strungarii din Arad, tractoriștii, medicii, gospodinele.

George CIUDAN
Fotografii de Aurel MIHAILOPOL

Ajustorul Simion Barbu și tehnologul Ilie Negoită, doi dintre inovatorii prețuiți ai uzinei.

cartea

Nina Cassian :

„POEZII“

Ed. tineretului — 244 pag.

„SĂ NE FACEM DARURI“

E.P.L. — 142 pag.

Concomitent au apărut în vitrinele librăriilor două volume de versuri ale Ninei Cassian. Volumul publicat în colecția „Cele mai frumoase poezii“ a Editurii tineretului constituie o selecție reprezentativă din lirica Ninei Cassian, începând cu volumul „Sufletul nostru“ (1949) și terminând cu poezii inedite. Aceste câteva poezii inedite par a constitui puntea de legătură cu cel de-al doilea volum apărut, prin care poeta oferă cititorului recentele sale creații. De altfel, în acest volum, intitulat sugestiv „Să ne facem daruri“, poeta își investeste poezia cu valoarea neprețuită a darului menit „să împăteze surisul“ și să „desăvârșască forma inimii“. Mergând pe același simbol, Nina Cassian își imaginează în poezia „Floare de mină“ prețuirea reciprocă a scriitorului și cititorului: mine-rul îi oferă poetei floarea de mină a adîncului, iar aceasta îi oferă în schimb pe cea a cuvîntului.

Eusebiu Camilar :

„INIMI FIERBINȚI“

E.P.L. — 450 pag.

Arta cunoscutului povestitor de a reînvia chipuri și întâmplări de mult apuse, măiestria sa în a reconstitui istoria în imagini de un puternic dramatism, prin destine umane, se relevă pe deplin în acest volum ce pare a fi, prin majoritatea povestirilor sale, un „bro-

nic“ al ținuturilor moldo-vene. Îndrăgostit de plaiurile natale, hrănindu-și slova cu adevărul creației populare, păstrătoare peste veacuri a pildelor de bărbăție și frumusețe morală a oamenilor simpli, Eusebiu Camilar cultivă o proză lirică de reală valoare, demnă de tradiția povestitorilor moldoveni.

Violeta Zamfirescu :

„LINIȘTEA VÎNTULUI“

E.P.L. — 94 pag.

Poeziile Violetei Zamfirescu sînt confesiuni care exprimă bucuria de a trăi, dragostea, sentimentul demnității și al purității morale, înfrigurarea căutărilor. Poeta își dezvăluie sentimentele într-o organică legătură cu problematica vieții noastre noi, care generează sau potențează aceste sentimente: „Imi mut tot mai sus privirea prin lume/ În vremuri pătrund ca săgeata de rază/ Întreb firul ierbei și inima, cum e/ Cînd tot universul în rouă vibrează?“

Tralan Filip :

„AMAR“

E.P.L. — 349 pag.

Romanul de debut al tinărului scriitor dovedește o viguroasă capacitate epică. Evenimentele defnitorii pentru ultimele luni ale celui de-al doilea război mondial jalonează istoria familiei învățătorului Tomazin și a orașelului moldovean Mălureni. Evoluția adolescentului Dic și, în special, a surorii sale Maura îi aduce în mod firesc în rîndul luptătorilor pentru o viață nouă, liberă.

disc

Printre discurile apărute în ultimul timp la „Electrecord“ se remarcă excelenta înregistrare a „Concertului nr. 9 pentru pian și orchestră în mi bemol major“ K.V.271 de W.A. Mozart, realizată cu concursul pianistului Valentin Gheorghiu. Continund colaborarea sa cu Richard Schumacher, cunoscut șef de orchestră alături de care a cîntat același concert în Elveția și Italia, Valentin Gheorghiu atestă și în interpretarea înregistrată pe acest disc (acompaniat de orchestra simfonică a Radioteleviziunii, dirijată de R. Schumacher) aceleași calități care au contribuit la răsunătoarele sale izbînzii obținute în turneul din străinătate. În prezentarea concertului inserată pe mapa discului se citează elogiul adus pianistului român de ziarul „Il Tempo“ din Napoli: „Concertul pentru pian și orchestră K.V.271 de Mozart s-a bucurat de interpretarea pianistică a solistului Valentin Gheorghiu. El a fost un executant impecabil, cu un tușeu precis, delicat și o frazare pasionantă. Lucrarea, deosebit de melo-dioasă, a fost — după noi — străbătută de vitalitate datorită în mare parte pianistului. Concertul a părut o pagină scrisă în zilele noas-

tre...“ În afara celor afirmate în citatul de mai sus, trebuie să menționăm că imprimarea „Electrecordului“ reliefează încă o latură a virtuozității noastre interpret și anume poezia pe care o creează cu mijloacele ce-i sînt proprii, prospețimea și gingașia deosebită a sentimentului care se alătură rezonanței contemporane a interpretării pline de vitalitate și dinamism. (De altfel propriul său „Concert pentru pian și orchestră“, lucrare excelind prin noutatea și dinamismul ideilor muzicale, s-a impus tocmai datorită acestor caracteristici.)

Versiunea „Concertului nr. 9“ de Mozart, pe care ne-o oferă discul de față, se face remarcată și prin stilul, specific mozartian, impus de bagheta energică și cu o mare putere de comunicare a dirijorului elvețian Richard Schumacher. Pe același disc se mai află și una din cele mai frumoase „Fantezii pentru pian“ (nr. 3 în re minor, K.V.397) compusă de Mozart în 1782.

Mapa discului (una din cele mai reușite din ultimul timp), realizată de graficianul I.Baroi, dovedește o fină înțelegere a muzicii.

Vlad MUȘATESCU

PIEIREA „L

Cîțiva
milionari
și
45.000
de
victime

Iată pe unul din recruții legiunii cauciucului privind pămîntul natal care dispăre în zare și pe care nu avea să-l mai revadă niciodată.

Războiul din Extremul Orient care izbucnise în decembrie 1941 a pus capăt transporturilor de cauciuc din această regiune spre Europa și America. Industria de război avea totuși nevoie de cauciuc. În aceste condiții atenția oamenilor de afaceri din America s-a îndreptat spre pădurile seculare ale Braziliei. Acolo creștea sălbatic, încă de pe la începutul secolului, arborele Hevea, dar, cauciucul din Extremul Orient revenind mai ieftin, nimeni nu dăduse pînă atunci vreo atenție arborelui de cauciuc din pădurile Braziliei.

Astfel ia ființă în 1942 o societate mixtă americano-braziliană — SEMTA — care avea

drept scop să recolteze cauciucul din pădurile seculare ale ținutului Amazonas. Primul lucru pe care-l face e să recruteze mîna de lucru. Și, după cîtăva vreme, o adevărată legiune a cauciucului, alcătuită din vreo 45.000 de oameni, e trimisă în „iadul verde”. Se părea că din această legiune a cauciucului nu s-a mai înapoiat nimeni. Și totuși, pe la sfîrșitul anului 1962, la Rio de Janeiro și-a făcut apariția un oarecare Virgilio de Lima. După 20 de ani de peregrinări pline de peripeții s-a întors acasă. E singurul supraviețuitor al întregii legiuni a cauciucului.

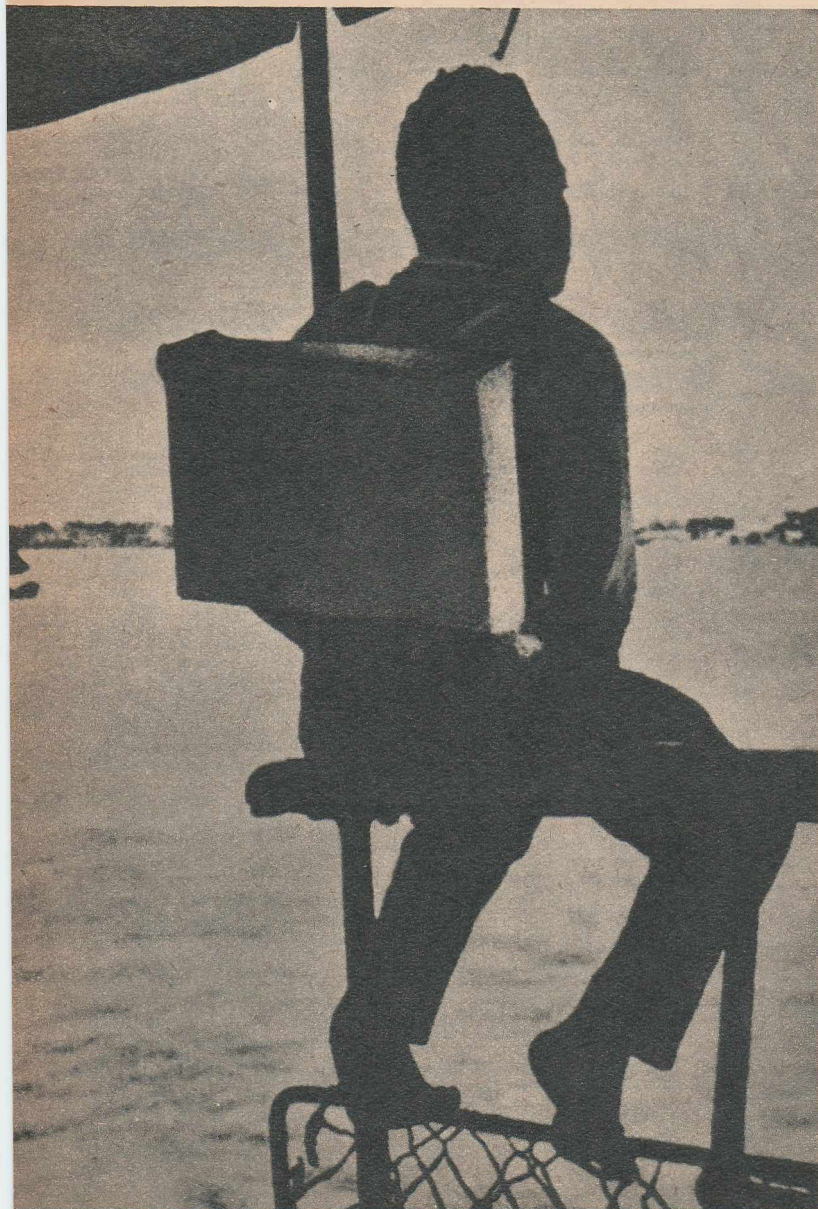
SEMTA trece, sclavii rămîn...

Rio de Janeiro... Pe străzi afișe cît toate zilele anunță: „Căutăm bărbați între 18-30 de ani, sănătoși, pentru legiunea cauciucului. Înrolează-te deci și tu printre luptătorii pentru libertate! Primești cinci cruzeiros pentru o muncă obișnuită la oricare exploatare silvică!” Exact cît cîștigă tata după 20 de ani de muncă la stat, își spune tînărul Virgilio de Lima în timp ce citește un astfel de afiș. N-are însă decît 17 ani, așa că e nevoit să-și „corecteze” actele... Apoi... Se duce la biroul de recrutare al SEMTEI! „Echipamentul și banii îi primești la Belem” — îi spun acolo. Orașul Belem se află în nordul Braziliei. Acolo este debarcat și tînărul nostru, împreună cu miile de oameni ai legiunii cauciucului, recrutați la Rio de Janeiro.

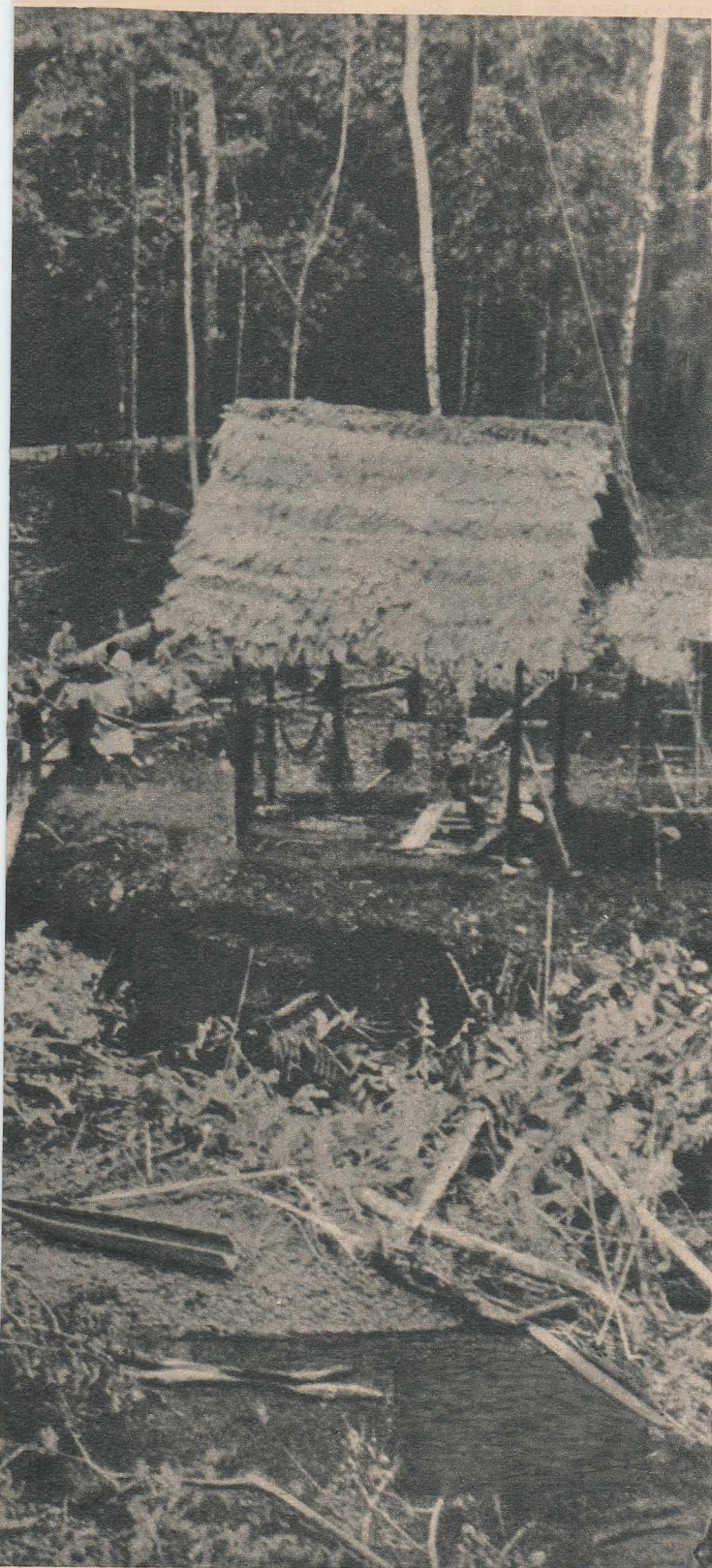
Nemulțumirile apar încă de pe vas, din pricina hranei mizerabile... Revolta, gata-gata să izbucnească, este înăbușită de căpitan și de ofițerii lui. Fie cu vorbe mieroase, fie cu... pistolul.

Promisiunile făcute la Rio de Janeiro nu se transformă în realitate la Belem. Bani?... Hrană?... Echipament? Nimic din toate acestea! Li se distribuie oamenilor doar niște biete pălării de pai. În schimb li se cere să aibă răbdare pînă la Manaus. „Raiul pe pămînt vă așteaptă acolo” — le spun funcționarii societății.

De la Belem oamenii sînt transportați cu trenul la Gurupa, apoi imbarcați din nou pe vase și duși pe Amazonas în sus, timp de două săptămîni. Agenții SEMTEI n-au curaj să umble printre muncitorii care încep să-și manifeste deschis nemulțumirea, decît cu revolverele încărcate, iar mai multe vase cu vele, ale căror echipaje stăruie pentru înapoierea la Gurupa, sînt scufundate. Ajuns la Manaus, Virgilio de Lima află lu-

IUNII CAUCIUCULUI

„Iadul verde” unde au pierit 44.999 din cei 45.000 membri ai legiunii cauciucului.

cruri interesante când șeful lui de echipă cere pentru muncitori saltele de paie, medicamente și mai ales hrană... Funcționarul SEMTEI îl ascultă cu atenție, apoi spune: „Ce-s eu vinovat de faptul că ai noștri au furat tot încă de la Belem?... Căci... ăsta-i adevărul. Au furat echipamentul, au furat alimentele, au furat pînă și ultimul gologan, chiar și simbria voastră”. Dar dacă ar fi fost vorba numai de atît!

Intrucît în S.U.A. fabricarea cauciucului sintetic luase între timp avînt, americanii au ieșit din combinație, astfel că practic SEMTA a fost lichidată. Mai mult decît atît: în ziarele braziliene apare un comunicat prin care se anunță că a început repararea celor plecați. Ba chiar, la cîtăva vreme după aceasta, un alt comunicat relatează că, pasămite, membrii legiunii cauciucului s-ar fi întors cu bine la vetrele lor. În realitate nu s-a mai înapoiat acasă nimeni.

Afaceriștilor nu le-au fost însă suficiente milioanele pe care le-au furat — echipament, subzistențe, lefurile oamenilor. Cînd, la Manaus, Virgilio de Lima și ceilalți au fost urcați în bărci și îndreptați spre „Iadul verde”, ei nici nu bănuiau că SEMTA nu mai există și că de fapt au devenit sclavi. Foștii stăpîni ai SEMTEI

fi vînduseră pur și simplu pe „voluntarii legiunii cauciucului” marilor proprietari de plantații din țara lui Rio Amazonas.

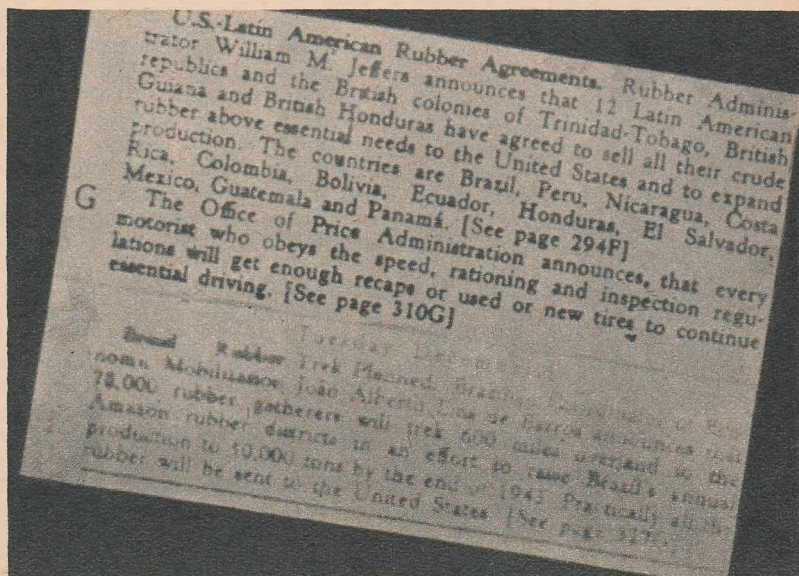
Sclavul „Iadului verde”

...Zilele trec monotone una după alta... Virgilio se trezește dimineată, aprinde lampa — așa-numita „coronga” — căci soarele nu pătrunde în junglă, și pornește la lucru... O creștătură în trunchiul copacului Hevea, apoi încă una — și tot așa la vreo două sute de copaci. Cînd termină treaba se înapoiază în coliba sa și pune un pește la fiert... Acesta îi este prînzul. Uneori, cam rar ce-i drept, pică și ceva vînat. Apoi ia din nou copacii la rînd și adună vasele în care s-a scurs laptele de cauciuc. Pe-nserat face focul și, la flacăra vreascurilor, frămîntă cauciucul pînă ce se transformă într-un fel de sferă. Cînd aceasta ajunge de 60-80 kg o dă de-a dura pînă la fermă. Uneori pe potecă întîlnește vreun tovarăș de suferință — sclav ca și el — însă numai dintre indie-

Ioan ASZODY

(Continuare în pag. 10)

Doaș știri din Istoria tragică a afacerii cauciucului. Prima anunță semnarea acordului pentru „Intensificarea producției de cauciuc”, a doua, cea de jos, vorbește despre faptul că zecile de mii de soldați ai legiunii cauciucului trebuiau să livreze Statelor Unite, pînă la sfîrșitul anului 1943, 50.000 tone de cauciuc.

PIEIRA „LEGIUNII CAUCIUCULUI”

nii localnici, căci din legiune n-a mai rămas nimeni în afară de el. Acolo omul proprietarului ia în primire balotul de cauciuc, dar bani nu-i dă niciodată. Doar în câteva rinduri l-a miluit cu câte un veston uzat, cu vreo pereche de cizme sau cu un cuțit de retezat arboretul, numit „macheta”.

Dar chiar în aceste condiții grele de trai s-ar fi putut gândi la o evadare?... Căci pe fugarii prinși, moșierul îi lega fedeleș în fața ușii și rar care mai apucau zorile: șerpilor și furnicile veninoase le făceau repede de petrecanie.

Într-o dimineață Virgilio simte că nu mai e în stare să se ridice de pe rogojina ce-i servește drept pat. Îl copleșise febra, chinină nu mai avea de mult, ceaiul de rădăcini, cu care obișnuia să se

La apus, drumul duce peste culmile Anzilor. Moarte sigură!... Drumul spre sud duce în Mato Grosso. Fuga într-acolo ar fi o încercare la fel de desperată. Se decide totuși pentru această direcție. Are o „macheta” și o busolă. Ia cu sine cafea și puțin pește uscat și... la drum. Rătăcește vreo șase luni luptând cu codrul secular. Într-o zi, în pustietatea „iadului verde”, dă peste un alb. Îl cheamă Paolo și e tot un fugar. Traiul lui?... Cu nimic deosebit de acela al lui Virgilio. A făcut și el parte din legiunea cauciucului, a fost vîndut și el ca sclav. A dat și el de-a dura, ani îndelungați, baloturile sferice de cauciuc pe potecile junglei. „... dar în 1950 am reușit să fug...” — povestește acest Paolo. Virgilio cinstește urechile: „Și-acum... în

Dar de fapt nu atît de morogosi trebuie să se teamă Virgilio și Paolo, ci de jungla amenințătoare.

Cei doi străbat codri unde copacii au frunzele ce taie ca bricia și sînt tari ca oțelul, înfilnesc tapiri de două ori mai mari decît cei din regiunea Amazonas. Nevoiți să se hrănească cu pește, dau de unii care curentează la simpla atingere, fiind încărcăți cu electricitate... Dar n-au de ales. Altă soluție nu există. Așa că... înainte, mereu înainte spre sud, deși de-abia se mai tirăsc. Îi scutură frigurile și au înfățișarea unor schelete ambulante.

Într-o dimineață Paolo nu s-a mai sculat. Și Virgilio rămîne iar singur...

și adoarme pe loc. Visează c murit și că se perpelește în f iadului. Se trezește și sare picioare. Visul era... realitate. Coliba e în flăcări, totul jur e numai vîlvătaie. Nel de spaimă, aleargă, urlînd, p flăcări. Se pomenește lingă bia unui rîu. O insulă plutito se precipită la vale... Adunîndu ultimele forțe, sare pe acea insulă. Dar i se ridică părul r ciucă: are în față o adevăr arcă a lui Noe: un șarpe de metri, un jaguar rînjind, ni șobolani cît cîinii alergînd dreapta și-n stînga. Dar a malele nici nu se gîndesc s atace: ele înșile sînt paraliz de groază... Cînd jungla prinsă de flăcări rămîne în urn Virgilio sare din nou pe mal. e singur în mijlocul codrului cular. Călătorul nu mai nume

Cîteva figuri de soldați ai „armatei cauciucului”: albi, indieni, mețiși, mulătri — oameni flneri, plini de viață care, după ce au f vînduți ca sclavi în plin secol XX, au murit în junglă pînă la unul.

lecuiască, nu-i mai era de folos. Bolii acesteia indienii îi spun „picior de cleștar”. Virgilio se tirăște cum poate pînă la umbra unui copac, unde se întinde așteptîndu-și singura salvare posibilă: moartea. În această situație, îl găsește o indiană. Deschizînd la un moment dat ochii Virgilio bagă de seamă că are alături o ceașcă aburindă cu ceai. În zilele următoare femeia continuă să-i aducă licoarea miraculoasă. O dată vindecat își reîncepe truda.

Și astfel continuă să se scurgă vremea. Cinci-șase ani. Virgilio nici nu-și mai dă bine seama cîți au trecut: a pierdut noțiunea timpului.

Dar într-o zi îl străfulgeră un gînd: să fugă! Să fugă de-aici. Să poată povesti despre calvarul atîtor zeci de mii de tovarăși de-ai lui de pe malurile Rio Purusului. Să fie trași la răspundere ucigașii atîtor zeci de mii de oameni pieriți ca sclavi moderni în „iadul verde”.

Spre sud!... Mereu spre sud!...

Dar încotro s-o ia? Dacă și-ar căuta scăparea în nord sau în răsărit, ar însemna să cadă drept în brațele ciracilor moșierului.

ce an zici că sîntem?...” „În 1951...” — răspunde celălalt. Inima lui Virgilio parcă a încetat să mai bată. Nouă ani să fi trecut de cînd și-a părăsit pămîntul spre a se înrola în legiunea cauciucului?

Cei doi foști „voluntari” ai legiunii cauciucului iau hotărîrea de a-și continua drumul spre sud. Hotărîrea lor e influențată mai ales de faptul că se tem mai mult de plantatorii albi decît de indieni. Evenimentele de mai tîrziu aveau să le dea dreptate. Se întîlnesc mai întîi cu indieni șavanți, care-i primesc cu prietenie pe cei doi fugari. Mai ales cînd observă că Paolo se pricepe să tîmăduiască beteșugurile...

Într-o zi vine vorba despre misteriosul oraș de aur... În căutarea lui a fost înghițit, de iadul codrului secular prin 1920, colonelul Fawcett. Dar șavanții nu știu altceva decît că El-Pai-ti-ti, orașul de aur, e păzit de indienii morogosi. Poate că orașul de aur a și pierit de mult de pe fața pămîntului — spun șavanții dar morogosi tot mai păzesc potecile ce duc într-acolo șiucid pe orice intrus... Cînd cei doi fugari pornesc din nou la drum, indienii le atrag atenția să ocolească ținutul...

Prăpădit, abia tirîndu-se — așa l-au întîlnit indienii toromari.

Printre toromari

Însuși mai marele tribului îl ia în grijă sa și după zile îndelungate Virgilio e din nou pe picioare. Merge cu tribul la vînațoare, la pescuit, ia parte la războaie... Cercetătorii știu puțin despre acest trib — oameni aproape sălbatici. Tribul toromarilor nu cunoaște nici năvodul, nici cîrligul de undiță. Toromarii prind peștii mari cu harponul, pe cei mai mici îi ameteșc aruncînd în apă frunzele anumitor plante care, probabil, conțin uleiuri aromatoare.

Virgilio trăiește ani întregi printre toromari, dar pînă la urmă sosește și ziua despărțirii. De data aceasta se îndreaptă spre apus. Merge cam de-a lungul paralelei 10 pînă ce-l cuprînd iar frigurile. Pentru a cîta oară?... În asemenea cazuri n-ai altceva de făcut decît să-ți înalți o colibă din frunziș, să faci focul și să aștepti să-ți treacă criza. Firește, între timp poți fi atacat de șerpi veninoși sau de furnici.

Virgilio nu trebuie să-și construiască coliba căci o găsește gata făcută. Se tirăște înăuntru

nici kilometri, nici zilele. Pentru toate s-au întîmplat „cînd de mult”. Și recrutarea din Rio Janeiro, și taberele de concentrare ale societății SEMTA, și întîlnirile lui cu indienii, focul din junglă... Merge, mereu înainte, chiar și după tîindu-se la picior într-o stînga se pomenește cu o cangrenă

Din nou acasă

Și de data aceasta tot indienii vin în ajutor — în ciuda tuturor lucrurilor înspăimîntătoare pe care le-a auzit despre triburile trăiesc în adîncul junglei. schimb busolei, indienii îl jută să se însănătoșească. Renunț greu la prețiosul obiect fără care n-ar putea porni din nou drum cînd se va însănătoși și socotește că îl va recîștiga prin muncă. Și așa avea să se întîmpe

Cunoaște cîte ceva din tainele medicinei, scîpînd astfel pe mulți copii care suferă de beri-beri. felul acesta nu numai că își dobîndește busola, dar — și marea lui mirare — șeful tribului îi dăruiește și o carabie. „De unde ai țeava asta?” îl întrebă Virgilio. „Am găsit-o un alb, un om la fel ca tine. I noi l-am ucis! Cînd am dat pe el, era mort”. Examinînd treaga moștenire rămasă de

ort — o cutie goală de cafea, un revolver și un carnet de „Idă” — Virgilio constată că e vorba tot de un fost membru al legiunii cauciucului...

Deși indienii ar fi vrut ca Virgilio să rămână printre ei, cele din urmă îl lasă să plece, dar numai după ce oaspetele lor a primit unui tânăr vrăjitor al bului toată... știința lui medicală.

Și iată-l din nou pornit la drum, brăcat cu o cămașă peticită, pantalon din piele de porc săltic și cu o carabină pe umăr, un păcate însă fără cartușe... Cicine poate crede că are în față un vânător sau un cercetător cujos, care a pătruns în jungla din Mato Grosso spre a căuta diamante, orhidee sau cine știe ce creaturi rari. Se întâlnește uneori cu indienii.

Într-o zi îi iese în cale o mică expediție alcătuită din meșteșugari indieni care au luat calea colului pentru a aduna pe furis areina — un puternic stupefiant a cărui vânzare și consumare sînt interzise de autoritățile aziliene. Deși în general prețuți, membrii acestei expediții sînt pe ce au aflat povestea lui Virgilio, îl primesc printre ei. La aceștia Virgilio află că în mai trecut cîțiva ani: acum în 1960.

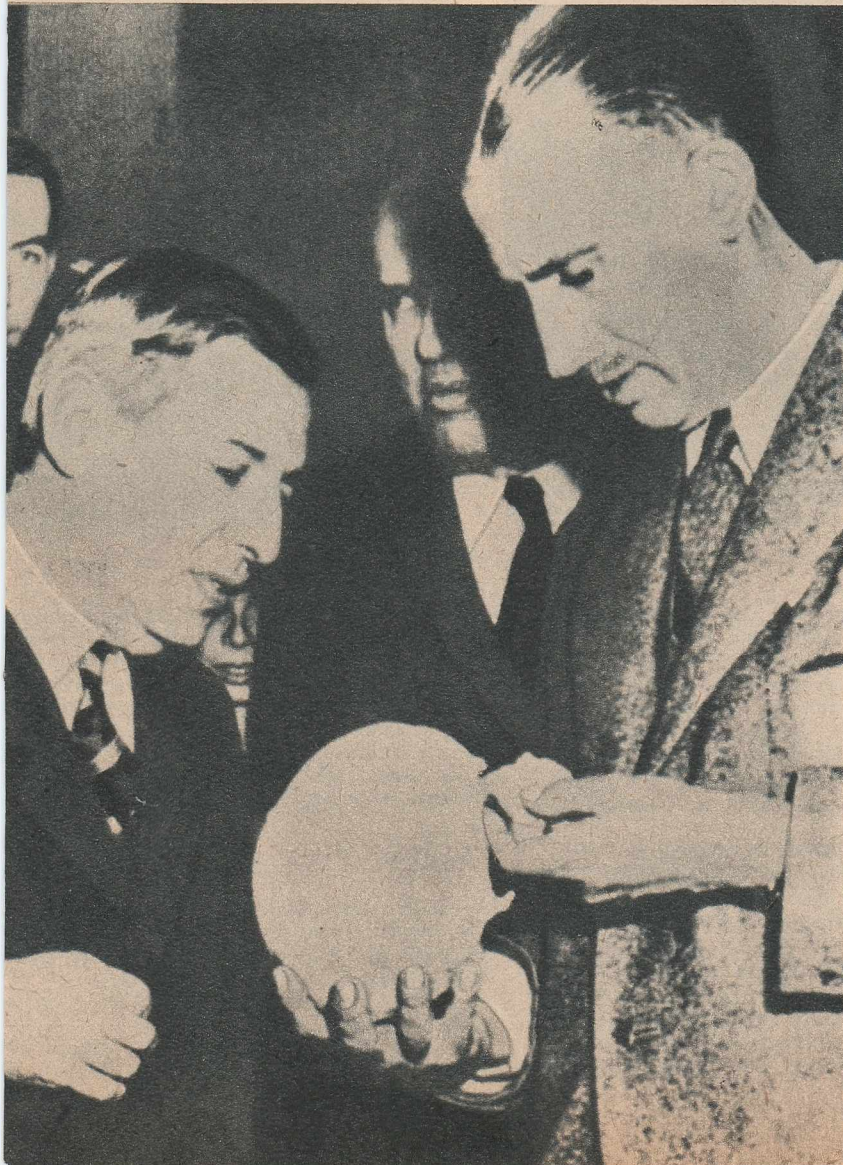
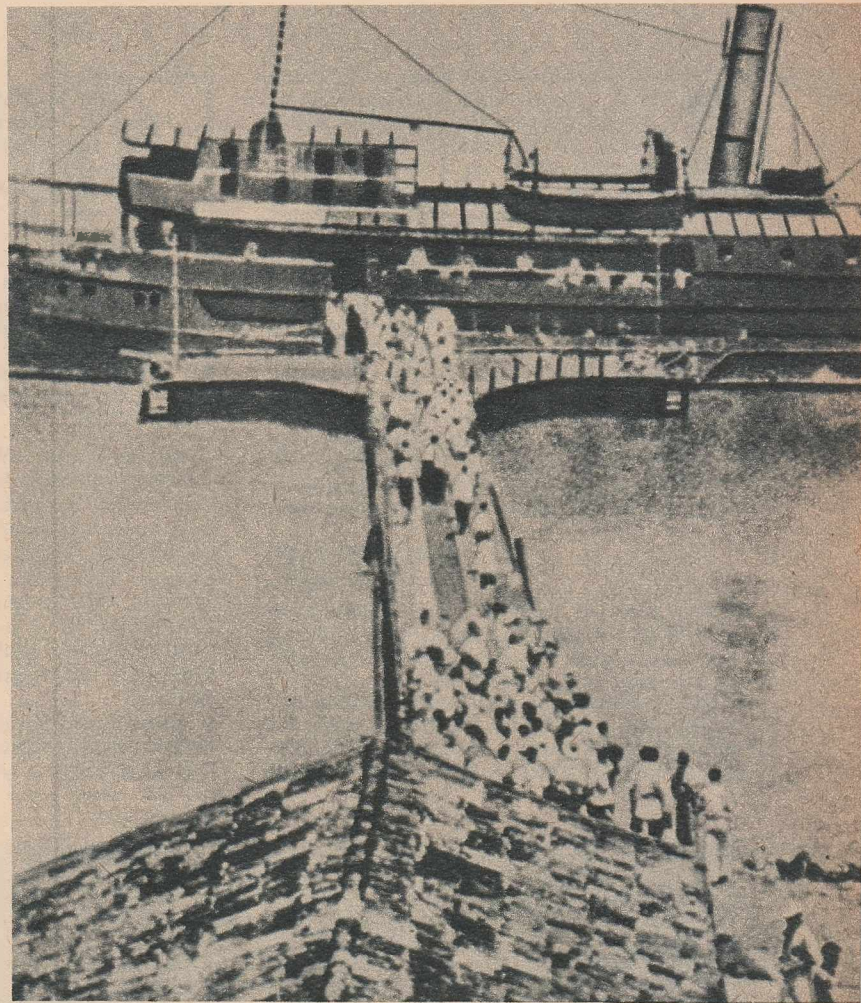
Mai departe lucrurile se precizează. Virgilio ajunge curînd la Felice, o garnizoană militară înaintată, unde, prima dată

după atîta vreme, revede case de piatră. Ca un făcut, în aceeași zi aterizează acolo un avion sanitar. Celor de pe bord povestea lui Virgilio li se pare neverosimilă, căci pînă atunci nu s-a mai auzit de vreun om în stare să străbată, pe jos, „Iadul verde“! Îl iau totuși cu ei și, a doua zi, Virgilio ajunge la Porto-Velho. Apoi la Rio de Janeiro, unde își revede mama. Virgilio nu mai e însă tînărul de odinioară, ci un om în puterea vîrstei (37 de ani), bolnav și prăpădit — o adevărată epavă...

Unde-s ucigașii ?...

În ultimii douăzeci de ani, despre legiunea cauciucului s-a amintit doar în două rînduri. În 1946 un deputat a pus în parlamentul brazilian următoarea întrebare: „Poporul nostru a pierdut, în culturile de arbori de cauciuc din ținutul Amazonas, mai mulți oameni decît a pierdut corpul expediționar brazilian care a luptat în Italia. Ce s-a întîmplat cu cei 45.000 de soldați ai legiunii cauciucului, pe care i-am trimis, în 1942, în Amazonas?“ Întrebarea a rămas fără răspuns...

La rîndul său, călătorul american Willard Price, în cartea sa „Minunile Amazonului“, editată după război, în care vorbește despre posibilitățile economice ale acestor ținuturi, consacră un capitol și legiunii cauciucului,

Primele contingente ale legiunii cauciucului au pornit spre „Iadul verde“ începînd din decembrie 1942.

dar tratează problema de parcă n-ar fi vorba decît despre un mare scandal financiar și nu-și pune cîtuși de puțin întrebarea ce s-o fi ales de cei 45.000 ostași ai legiunii cauciucului?

Cel ce ar putea răspunde la această întrebare, Vincent Mutzinger, trăiește, stăpîn peste o imensă avere, la Hollywood. Dar în capitala cineaștilor americani, despre el nu se știe altceva decît că, din anumite motive, nu-i convine să se întoarcă în patrie, adică în Brazilia.

Fostul supraveghetor al plantațiilor de cauciuc ale lui Henry Ford încheiase anumite contracte cu marii plantatori din ținuturile Amazonului. În buzunarele acestui Mutzinger au intrat nu numai 25.000 tone de subzistențe, echipamentul și simbrile în valoare de milioane ale acelor nenorociți de ostași ai legiunii cauciucului, ci și fabuloasele sume pe care plantatorii i le-au plătit pentru cei 45.000 de sclavi. Firește, el a împărțit acest uriaș business cu cîțiva complici, iar o parte dintre multele milioane au fost destinate preîntîmpinării oricărei încercări de a se face lumină în tragicul caz al legiunii cauciucului...

Despre acest craniu, găsit după 25 de ani, Virgilio de Lima crede că ar fi fost al colonelului Fawcett — exploratorul care se presupune că ar fi fost victima tribului moroegos.

Adevărul a ieșit la iveală de-abia azi, după douăzeci de ani. Azi, cînd, după peregrinări de două decenii, a revenit în lumea civilizată singurul supraviețuitor din cele patruzeci și cinci de mii de victime...

Ioan ASZODY

Cutezătorul

Povestea acestui zbor a fost adesea istorisită. Aurel Vlaicu comandase în străinătate motorul și o parte din piesele pentru avionul „Vlaicu III”, conceput de el cu o deosebită originalitate, la nivelul cel mai înalt al tehnicii aviatice din acea vreme.

Dar livrarea pieselor a întârziat peste așteptări, iar Vlaicu își continua zborurile cu avionul „Vlaicu II”, un aparat cu excelente calități, dar care ajunsese într-un stadiu de uzură destul de înaintată. Nu o dată, în cursul evoluțiilor aeriene deasupra Bucureștiului, se produsese defectiuni; într-un rând, motorul se oprise datorită ruperii țevii care ducea benzina, pe când avionul se afla în dreptul Cismigiuului, și numai măiestria de pilot a lui Vlaicu evitase o catastrofă. Dar aviatorul nu se speriasse. Lupta cu primejdiile îi plăcea; izbutise întotdeauna să le învingă.

VOIA SĂ ZBOARE, TREBUIA SĂ ZBOARE...

Vlaicu scrisese cândva, împărtășindu-și impresiile din văzduh: „Parcă eram o minge vie, cu care o mână uriașă se juca cu o plăcere sălbatică între cer și pământ”...

Vorbe de cutezător. Și acest cutezător era în același timp un tehnician remarcabil, un inventator de valoare. Cunoscuta firmă engleză „Marconi Wireless”, după experimenta-

Când, fără nici un fel de emoție, te duci la birourile TAROM-ului pentru a-ți lua biletul de avion pe ruta București-Cluj sau București-Sibiu, te gândești vreodată, cititorule, la prima încercare de trecere a Carpaților întreprinsă cu un aparat de zbor?

A trecut de atunci o jumătate de veac. Dar cele cinci decenii scurse nu au putut șterge din amintirea poporului nostru eroica și dramatica zi de 13 septembrie 1913, când, cu prețul vieții sale, Aurel Vlaicu a încercat să înfrunte munții.

cutat acu-i anul? Noi așa sperăm, ba oricine crede că vei veni chiar în zbor de la București. Cu viteza formidabilă a aeroplanului tău poți porni din țară sîmbătă, la treisprezece septembrie, după-amiază. Noaptea dormi la Brașov. Duminică dimineața zbori pînă la Sibiu..., iar la patru ore după-amiază dai ocol peste turn și ne mai sperii o dată cu virajurile tale îndrăznețe, ca să te primim încă mai însuflețiți în brațele noastre deschise...”

Acest mesaj îl răscolește. Dar ținînd seama de starea aparatului său „Vlaicu II”, aviatorul ezită. Într-o scrisoare către părinții săi,

aceluiași an. Dar el nu avea altul ca să schimbe și voia să zboare, trebuia să zboare.

În ziua de 13 septembrie, la ora 15 și de minute, Vlaicu a decolat de la Cotroceni. Scurt timp după aceea a aterizat în apropiere de Ploiești, unde a alimentat avionul cu benzină, ajutat de Silișteanu și Magnani, care veniseră anume acolo.

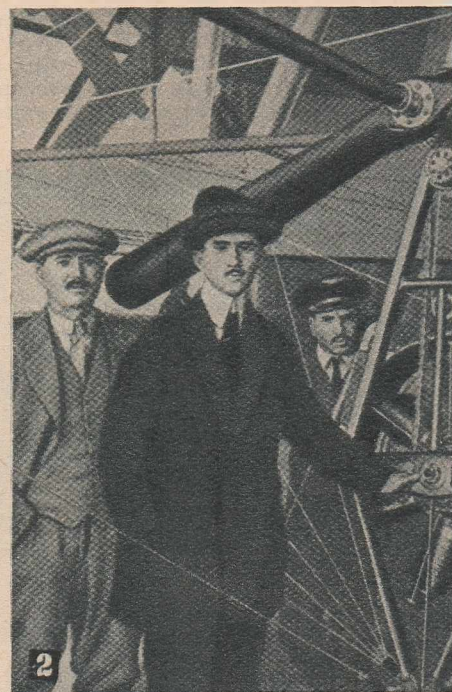
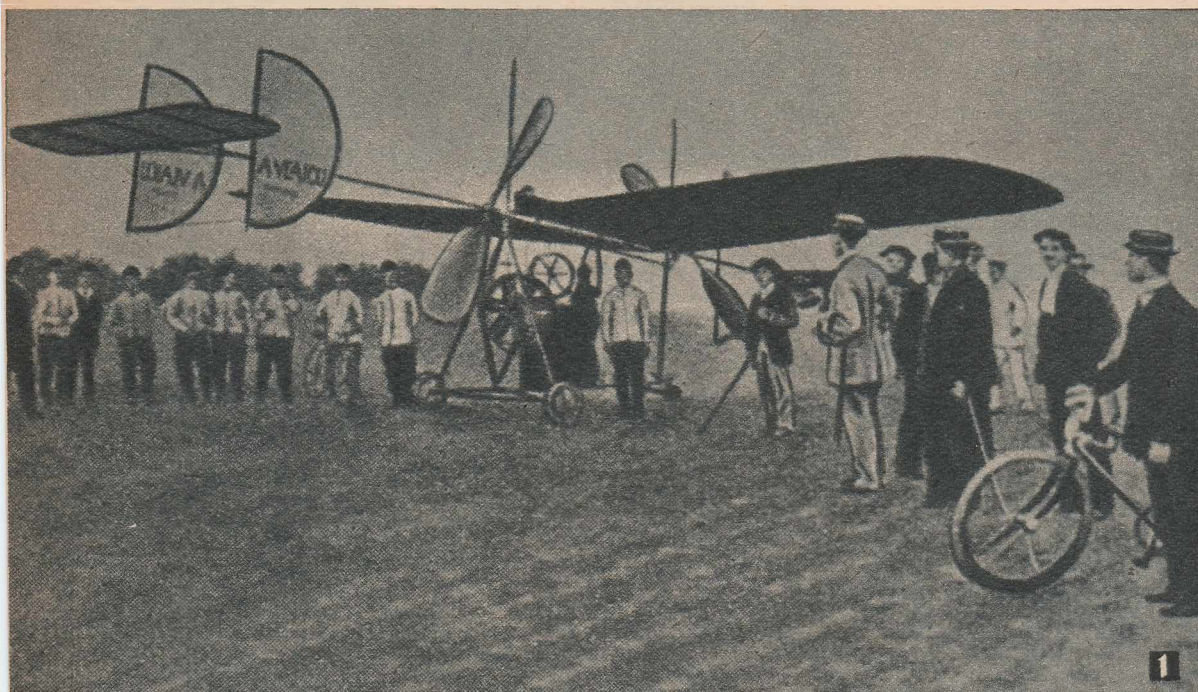
— Ura, să ne vedem la Brașov — îi spunea acestuia când avionul decolează.

— La hotel „Continental”! — le răspundea Vlaicu.

Avionul a luat înălțime, a trecut de Cîmpulung și a început să urce spre munți. La un moment dat însă, a fost văzut cum începe să se aplece și să se răstoare într-o parte, când într-alta, ca și cum ar fi rămas fără pilot. A urmat un viraj bruscat și avionul a început să coboare înapoi spre satul Bănești, iar pînă la urmă coborîrile a devenit o prăbușire.

Nu se va putea ști niciodată cum s-a produs accidentul. După unii, avionul a suferit o defectiune tehnică, după alții, aviatorul suferit un atac de inimă, iar când și-a revenit era prea târziu ca să mai redreseze avionul.

Cînd Silișteanu și Magnani au ajuns la locul tragicului accident, l-au găsit pe Vlaicu zdrobit sub sfărîmăturile pasării sale metalice. Creatorul și mașina își uniseră singe și metalul într-o ultimă și definitivă îmbrățisare.

rea cu succes a prototipului „Vlaicu III”, luase hotărîrea să-i comande 100 de aeroplane.

În sfîrșit, la începutul lui august 1913, în hangarul unde lucra Aurel Vlaicu sosiseră motorul și piesele comandate pentru noul său avion. Ajutat de prietenii și colaboratorii săi, Magnani și Silișteanu, el lucrează susținut la montajul aparatului. Dar lucrarea mai trebuia să dureze destulă vreme. Și nerăbdarea de a trece Carpații creștea. Primise o scrisoare în care i se vestea că în curînd urmau să aibă loc la Orăștie tradiționalele serbări ale „Astreii”, organizate de românii din Transilvania.

„Frate Aurel! — îi scria Boca, un bun prieten de pe plaiurile ardelenice. Tu știi că duminică, la 14 septembrie, avem aici Adunarea Asociațiunii și festivități. Nu te cugeți oare a veni cu geniala ta mașină să mai repeți zborul cel mareț pe care l-ai exe-

din august 1913, citim: „La Orăștie m-au chemat să zbor la sărbători, dară nu vin.”

Din păcate, nu și-a menținut această hotărîre chibzuită, mai ales cînd a aflat că și alți aviatori plănuiau să treacă munții — folosind însă altfel de aparate: aeroplane cumpărate din străinătate; el dorea ca această frumoasă performanță să fie înfăptuită cu un avion de concepție și construcție românească.

Între rupe deci lucrările de montaj la „Vlaicu III” și începe să-și revizuiască temeinic aparatul obosit și uzat — „Vlaicu II” — la care aproape după fiecare zbor trebuia reparat și pus la punct cîte ceva. „Lumea nu știa — scrie Const. C. Gheorghiu într-un competent studiu despre Aurel Vlaicu — că... zbură pe avionul fabricat cu trei ani înainte, în timp ce ceilalți aviatori își schimbau avionul după un număr de ore de zbor, chiar în cursul

Este greu de descris emoția ce a cuprins atunci întreaga țară. Poporul l-a plîns și Vlaicu cu aceeași ardoare cu care îl iubise. La Orăștie, serbările s-au transformat într-uriază adunare de dolii, iar la înmormîntare care a avut loc la București, o mulțime imensă a urmat convoiul funebru, în timp ce deasupra Capitalei se roteau lin avioane pilotate de colegii săi de zbor...

„MINUNATE ZBORUL PLINE DE BRAVURĂ

Astăzi, după scurgerea atîtor ani, mai sînt încă vii în memoria multora etapele glorioase ale vieții lui Aurel Vlaicu (1882-1913). Să evocăm cîteva momente:

— 1909. Primul zbor al lui Vlaicu cu un planor construit de el.

— 1910. Avionul „Vlaicu I”, „Gîndacul” efectuează o serie de zboruri îndrăznețe. S

VLAICU

„Parcă eram o minge vie, cu care o mână uriașă se juca cu o plăcere sălbatică între cer și pământ“

amintim mai ales de zborul din august 1910, de pe câmpul Cotrocenilor, când Vlaicu a întrecut pe aviatorii Molla și Bibescu.

— Între anii 1911 și 1913, pilotul zboară pe „Vlaicu II“, construit de asemenea după o concepție proprie. Acesta este avionul care stărnește entuziasmul românilor transilvăneni la serbările „Astrei“, în prezența lui Coșbuc și Caragiale. La Aspern, lângă Viena, Vlaicu a participat la un concurs unde s-a întrecut cu cei mai buni piloți ai timpului, izbutind să câștige două premii I și un premiu II.

— 1913. Începe construirea avionului „Vlaicu III“, de factură tehnică mult superioară celor precedente.

Și să mai adăugăm o dată:

— 28 octombrie 1948. Aurel Vlaicu este ales post-mortem membru de onoare al Academiei R. P. Române.

În timpul vieții, oficialitățile i-au făcut mari greutăți în activitatea sa, lipsindu-l de fondurile și mijloacele de care avea nevoie, iar unii aviatori — mai ales cei de la „Liga aeriană“ — nu s-au sfiit să-l defăimeze. Nici după moartea sa, ironiile nu au încetat și s-a tins uneori a se deprecia însemnătatea tehnică a creației lui Vlaicu. Iată de ce este deosebit de important să precizăm contribuția sa la progresul tehnicii aviatice.

IDEI ȘI SOLUȚII ALE LUI VLAICU SÎNT ȘI AZI CURENT UTILIZATE

„În construcția aeroplanelor «A. Vlaicu» — subliniază ing. Const. C. Gheorghiu — întâlnim o serie de idei și soluții deosebit de interesante și valoroase, care astăzi sînt curent utilizate, ca: introducerea unui reductor între motor și elice, utilizarea a două elice coaxiale contrarotative, inel în jurul motorului, direcție dublă, tren de aterizare cu roți independente, frînă la roți etc.“ Toate acestea reprezintă priorități importante. De asemenea „trebuie remarcată... preocuparea pentru găsirea unei soluții constructive de aripă cu profil variabil cu incidența și cu viteza. Această idee, aplicată în tehnica aeronautică cu mai bine de 20 de ani mai târziu prin sistemele de hipersustentație, este astăzi utilizată sub diferite forme la toate tipurile de avioane“.

Este necesar să subliniem că la construirea avioanelor „Vlaicu I“ și „Vlaicu II“ inventatorul a folosit o serie de principii pe care nu le-a aplicat nici un constructor de avioane înainte sa. În ce privește avionul „Vlaicu III“, acesta este primul aeroplan fuzelat de

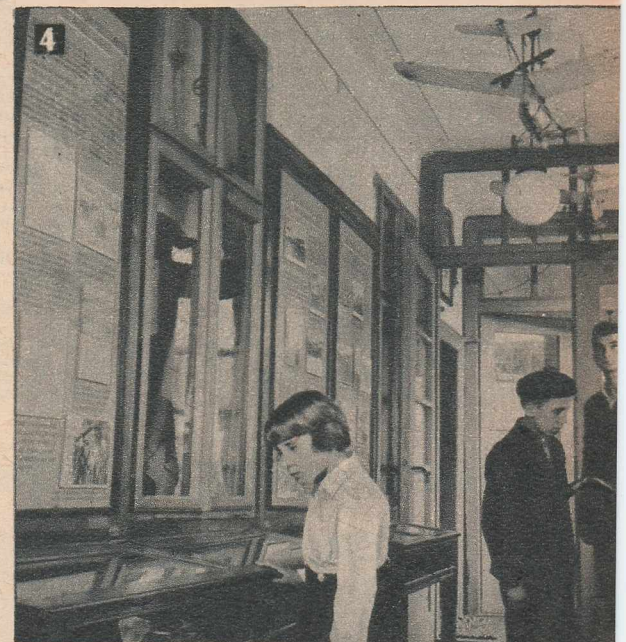
- 1 Aeroplanul „Vlaicu I“ gata pentru primele experiențe de zbor.
- 2 Aurel Vlaicu lângă aparatul „Vlaicu II“.
- 3 Aurel Vlaicu după aterizare la mitingul aviatice de la Aspern.
- 4 Casa-muzeu din comuna Aurel Vlaicu.
- 5 Vlaicu decolînd pe câmpiile Blajului. În urma aeroplanului: flăcăi care au ținut aparatul înaltele de decolare.

construcție metalică cunoscut în istoria tehnicii.

Realizările excepționale ale lui Vlaicu — și cu cît mai mari ar fi fost ele dacă acest tehnician genial nu s-ar fi stins la vîrsta de 31 de ani! — nu sînt un fapt izolat în istoria aviației românești. S-a spus de aceea, pe drept cuvînt, că „aviația noastră s-a născut o dată cu cea mondială“.

Să amintim că *Alexandru Ciurcu* (1854-1922) se înscrie printre pionierii tehnicii reactive, construcțiile și proiectele sale de vehicule de uscat, aer și apă cu propulsie prin reacție fiind foarte ingenioase. Să subliniem că primul avion cu reacție din lume a fost construit de inginerul *Henri Coandă* (n. 1886), care l-a și pilotat (1910), tot el fiind descoperitorul „efectului Coandă“. Să precizăm că primul avion care a reușit să se ridice de la sol datorită exclusiv mijloacelor sale de bord a fost aparatul construit de *Traian Vuia* (18 martie 1906), acesta fiind și cel mai vechi aparat montat pe roți de cauciuc. Să nu uităm a menționa, printre promotorii progresului tehnicii aviatice, pe *Rodrig Golescu*, creatorul „avioplanului“, aparat de o deosebită originalitate (1909), pe *Ion Stroescu* (1888-1961), aerodinamician de mare valoare, creatorul primei suflerii aerodinamice din țara noastră, pe *Radu Stoika*, constructorul primului hidroavion românesc, cu care a executat cel dintîi zbor la 15 august 1925.

Continuînd tradiția atîtor pionieri romîni

ai aviației, acad. *Elie Carafoli* a elaborat lucrări originale, traduse în mai multe limbi, în domeniul aerodinamicii și al aerodinamicii vitezelor mari și este creatorul „avionului de aripă joasă“ (1930-1931), ale cărui performanțe îl puneau în fruntea avioanelor din acea vreme, formula acestei aripi fiind astăzi larg adoptată.

Steaua lui Vlaicu n-a strălucit deci singură. Sacrificiul său, într-o epocă eroică a aviației, n-a fost de prisos. Astăzi, cînd în România socialistă știința și tehnica se dezvoltă impetuos, cînd tehnica modernă cucerește toate domeniile economiei naționale, exemplul lui Vlaicu stimulează la noi și noi realizări, confirmă încă o dată încrederea noastră în forța creatoare a poporului.

I. M. ȘTEFAN
Dinu MOROIANU

actualități cinematografice

La vîrsta dragostei

Păstrînd o tăcere absolută asupra intențiilor sale, ferindu-se cu tact de curiozitatea iscoditoare a gazetarilor, Francisc Munteanu a făcut un nou film. În doar două luni și ceva de filmare (adevărat record!) cu doar trei decorațiuni construite pe platou și cu doi interpreți foarte tineri în rolurile principale. O încercare temerară, care îl justifică poate modestia și discreția inițială. Filmul „La vîrsta dragostei” s-a dovedit însă a nu mai fi o... vîrstă artistică primejdioasă pentru Francisc Munteanu, cineast aflat la cel de-al treilea film și la cel de-al zecelea scenariu al său, deci avînd suficientă experiență pentru a putea ataca partitura unui film cu o poveste foarte simplă, nemuritoare poveste cu „un băiat iubea o fată”, de altfel ori spusă și deci cu atât mai greu a fi spusă într-un limbaj emoțional inedit. Filmul în vara lui 1963, în Bucureștiul anului 1963, filmul își plasează acțiunea în exact aceleași coordonate de timp și spațiu, avînd chiar, pe alocuri, veleități îndreptățite de documentar liric în ce privește peisajul dinamic al Capitalei noastre. Povestea unei iubiri sau mai precis, povestea primei iubiri își are însă, în acest context uman și istoric, amprenta sa distinctă, problemele, nuanțele sale proprii. Despre acestea a vrut să discute Francisc Munteanu în filmul său, despre o fată de 19 ani și un băiat de 21 care trăiesc azi, la noi, miraculosul sentiment al celei dintîi comunicări și despre ce înseamnă acesta în viața lor, în relațiile lor cu părinții, cu societatea. Dar mai este vorba despre ceva în „La vîrsta dragostei”: despre încredere. Despre încrederea față de un tînar care a greșit și despre înțelegerea față de erorile „vîrstei primejdioase”, despre modalitățile de evitare ori de înlăturare a acestora. Să precizăm totuși că lecția moralizatoare a rămas cu totul în afara intențiilor scenaristului-regizor și că filmul nu-și coase de loc cu ibrișin ideile, ci, dimpotrivă, le lasă să se

dezvăluie singure, nestîngerite, ia chemarea însuși a spectatorului.

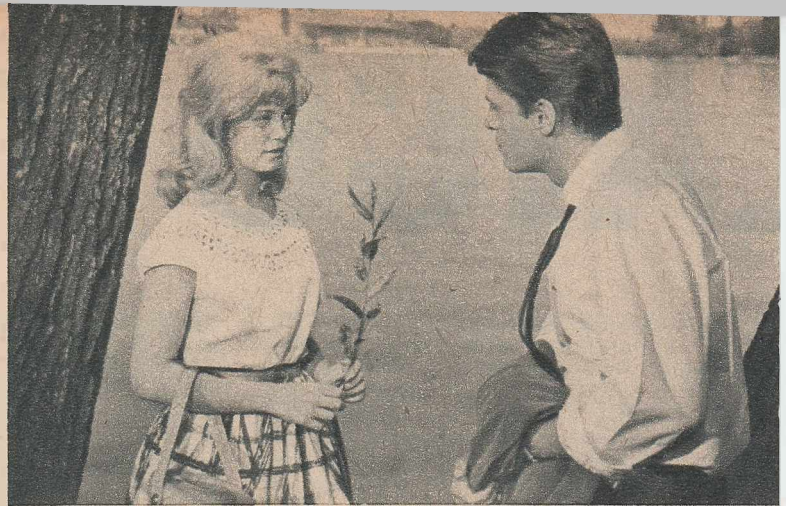
Cine a citit cărțile sau a văzut filmele lui Francisc Munteanu e pregătit a primi acel șoc al faptului neobișnuit, al anecdoticului senzațional care, s-o recunoaștem, dau farmecul specific artei sale. De astă dată, însă, scriitorul cineast a ținut să ni se înfățișeze într-o ipostază artistică nouă (foarte modernă, de altfel): să surprindă pe peliculă viața în desfășurarea ei cotidiană, aproape banală, să nu „organizeze” strîns materialul de viață și să nu-l sprijine pe pilonii siguri ai întîmplărilor „tari”. Cu o excepție pe care, pentru a demonstra că e o excepție, o lasă în afara filmului, ca simplă prefață și fundal plastic al genericului: în aceste cîteva minute ni se povestește că Mihai Coman, student în anul III la Construcții, este arestat și condamnat la 8 luni de detenție. Ni se explică și de ce: într-o noapte, după ce a țesut puțin amețit de la un local, el a vrut să conducă mașina prietenului său, deși nu știa și nici nu avea carnet de conducere. Accidentul este evitat ca prin minune, dar contravenientul nu poate fi absolvit de sancțiune.

O dată expus „cazul”, filmul nu mai apelează la întîmplări ce ies din comun, și pornește liniștit, cu inflexiuni lirice și cu delicate introspecții psihologice în universul sufletesc al celor doi tineri îndrăgostiți. Aparatul de filmat îi însoțește agale pe Mihai și Ana în lungile lor plimbări, surprinde conversațiile lor foarte obișnuite (dar prin asta nu mai puțin emoționante), se oprește asupra înfiorării inegalabile a primului sărut. Își îndreaptă privirile stăruitoare asupra Bucureștiului, încintîndu-se de frumusețea sa proaspătă, de ritmica avîntată a construcțiilor sale.

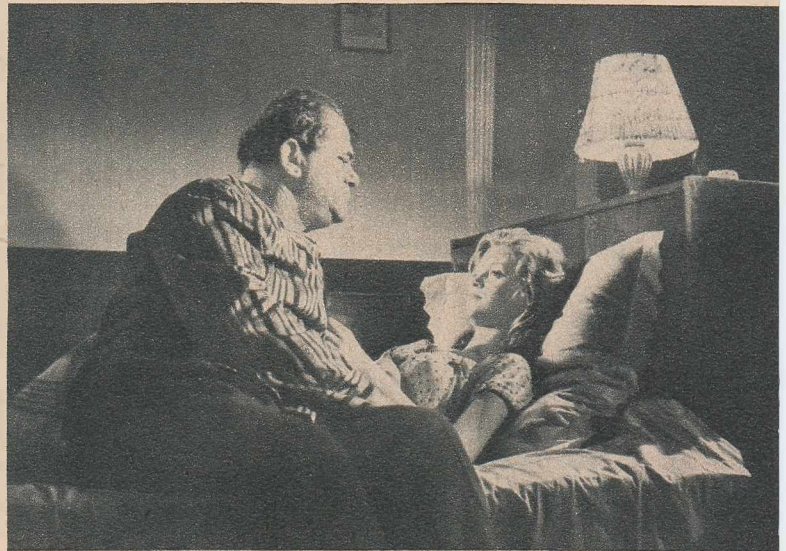
...Am văzut pelicula într-o fază de lucru, cînd montajul nu era definitiv, cînd post-sincroanele nu erau terminate, cînd muzica lui Temistocle Popa

nu era în întregime imprimată (dar ceea ce s-a putut auzi anunța nu un comentariu muzical, ci efectiv un personaj sonor, cu contribuție esențială la înțelegerea filmului). Filmul mai avea lungimi, unele secvențe păreau crude, nefinisate, dialogul se mai opintea pe alocuri. Dar și așa, scenele-cheie își afirmă potențele emoționale și filmul în întregime respira adevăr, sinceritate, prospețime. O fată tînră se dăruie primei iubiri cu o puritate și cu o încredere totală, deși știe că în trecutul băiatului stăruia o umbră. Mai mult: ea își apără dragostea în fața părinților cu o demnitate

plină de noblețe, izvorită tocmai din deplina încredere în cel pe care-l iubește. Relațiile noi dintre părinți și copii — ca și vechiul ce mai persistă încă în ele — sînt descrise cu multă subtilitate în film și fără îndoială că măiestria mereu reconfirmată a actorului Ștefan Ciubotărașu (în rolul tatălui Anei) își are merite hotărîtoare în aceasta. Un băiat iese din închisoare și merge pe un șantier de construcții să ia totul de la început. Oamenii — chiar dacă nu toți — îl primesc cu încredere, îl ajută, meșterul betonist Bălan îi apreciază priceperea și modestia. Dar într-o zi află că băia-

Bucureștiul își dezvăluie frumusețile sale poetice mai ales privirilor celor îndrăgostiți (Ana Selez și Barbu Baranga).

În tața părinților ei, Ana își va manifesta încrederea în Mihai.

„TOVARĂȘII”, un nou film al lui MONICELLI

Cu luni în urmă, în plin centrul Romei își făcuse apariția o veche țesătură torineză, reconstituită întocmai, iar în Piazza del Cinquecento, la etajul I al vechiului „Liceo Massimo”, fuseseră instalate mașini și războaie de țesut, așa cum arătau ele cu 70 de ani în urmă. În acest decor, cunoscutul regizor italian Mario Monicelli a imprimat pe peliculă primele secvențe ale filmului „Tovarășii”.

Monicelli și-a tras substanța ultimului său film din evenimentele ce-au avut loc la Torino, în ultimii ani ai secolului trecut. Atunci, în rîndul muncitorilor textilești torinezi s-a născut prima mișcare de protest organizată din istoria mișcării muncitorești italiene. Desigur, alegerea subiectului nu este de loc întîmplătoare. Mario Monicelli, cineast preocupat de problemele sociale, nu a pornit la lucru mînat de „dorința de a căuta lucruri vechi, decolorate și îngălbenite de vreme — după cum de-

clara în ziarul «l'Unita» — ci, pentru că din aceasta va rezulta o învățătură și pentru luptele de azi. Liberii cugețatori de atunci, ca și cei din zilele noastre, au o atitudine identică față de luptele muncitorești. Ei nu știu, sau se prefac că nu știu, că fiecare cucere socială își are izvorul în lupta crîncenă, adeseori singeroasă, a clasei muncitoare”.

De-a lungul investigațiilor sale, regizorul a descoperit doi bătrîni trecuți de 80 de ani, Lorenzo Bandino și Giuseppe Trinchero, participanți la greva ce a inspirat filmul. Cea mai mare parte a figuranților, însă, n-a trebuit să fie căutați prea mult. În orașelul Cuneo, unde s-a turnat o parte din film, muncitorii betonisti, aflați ei înșiși în grevă, au fost interpreți autentici ai tovarășilor lor de la 1897. Alături de muncitorii greviști, Monicelli a strîns în filmul său pe cîțiva dintre cei mai reprezentativi actori ai ecranului italian și francez. Marcello Mastroianni, cu o figură răvășită ce nu aminteste cu nimic de pomădatul baron Cefalu din „Divorț italian”, interpretează rolul unui profesor genovez, Sinigaglia, simpatizant al mișcării socialiste. Renato Salvatori, Bernard Blier, Annie Girardot, Folco Lulli, întregesc distribuția unui film pe care Mario Monicelli, creatorul „Marelui război” l-a dorit emoționant, dar lipsit de false patetisme. Și l-a realizat ca atare.

Marcello Mastroianni, interpretul profesorului Sinigaglia, într-o scenă din „Tovarășii”.

Magda MIHĂILESCU

CEZARE ZAVATTINI ȘI VITTORIO DE SICA SATIRIZEAZĂ „MIRACOLUL ECONOMIC”

Una din scenele de un emoționant lirism ale filmului.

Până acum, maistrul Bălan (St. Ciobotărașu) îl aprecia pe tânărul nou venit în chipa sa. Dar de cînd a aflat că fostul pușcăriaș este îndrăgostit de fiica sa...

ul de care s-a îndrăgostit Ana, fiica lui, tocmai fostul pușcăriaș. Și atunci... areste, ce s-a întîmplat „atunci”, eti afla din vizionarea filmului... am rămas însă dator cu câteva informații privind interpreții principali i filmului. Fotografii de mai sus vi-i rezintă. Pe față o recunoașteți poate: avut o apariție în „Vacanță la mare” cu totul neconcludentă pentru posibilitățile ei), se numește Ana Selesz și studentă în anul III la Institutul de teatru din Tg. Mureș. O fată blondă, cu ochi imenși, albaștri, cu o candoare deosebită în gesturi, în privire, cu o multă sensibilitate și capacitate de

trăire interioară. Partenerul ei se află însă la primul său film, deși e de un an actor al Teatrului de stat din Tg. Mureș. Barbu Baranga se afirmă ca o foarte interesantă prezență filmică, cu o figură expresivă, cu o siluetă mlădicioasă, cu o degajare totală în fața aparatului, cu gesturi sobre, reținute. Cuplul e foarte reușit.

În rest, aceeași echipă cu care a mai lucrat Francisc Munteanu: operatorul Grigore Ionescu, scenograful Giulio Tincu. Se pare că, împreună, vor face treabă din ce în ce mai bună.

S. DIMA

NU-ȘI SCHIMBĂ PROFESIUNEA!

Înzestratul actor sovietic Aleksei Batalov rămîne credincios profesiei de fizician atomist pe care și-a „însușit-o” cu prilejul interpretării personajului Gusev din filmul „Nouă zile dintr-un an”. În coproducția sovieto-americană „Întîlnire pe un meridian îndepărtat”, el apare din nou sub înfățișarea unui savant preocupat de răspunderea oamenilor de știință față de viitorul pașnic al planetei noastre. Filmul, care adaptează un valoros roman al scriitorului american Mitchell Wilson, se turnează în studiourile „Mosfilm” de către regizorii Alov și Naumov (autori ai filmelor „Pavel Korceaghin”, „Mai tare ca moartea” și „Pace noului venit”).

Alberto Sordi și Vittorio de Sica în timpul turnării filmului „Boom”.

piesa „Cum se naște un scenariu de film” de Cezare Zavattini, lucrare dramatică de o factură originală care s-a bucurat de un viu succes pe scenele italiene. Eficiența imaginii cinematografice le permite autorilor să surprindă cu mai multă pregnanță dedesubturile amăgitorului „miracol economic” italian și procesul implacabil de dezumanizare a individului intrat în orbita acestei periculoase mașinării.

ANA ROMAN

„FERICIREA E PENTRU MÎINE”

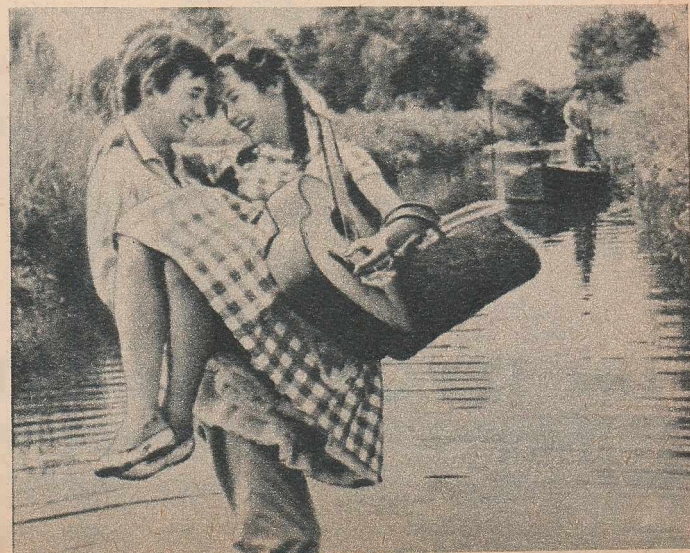
Un film pe genericul căruia nu sînt adunate nume sonore, lansate fără reclama obișnuită, a atras atenția publicului francez. „Fericirea e pentru mîine” narează drumul unui adolescent derutat în fața vieții cum sînt nenumărați în Franța. Regizorul Henri Fabiani a plasat acțiunea în Saint-Nazaire, acolo unde au și avut loc turnările filmului făcute numai în decoruri naturale și cu concursul muncitorilor de pe șantierele navale, deveniți figurați.

Alain — interpretat de tânărul actor Jacques Higelin — vine în orasul Saint-Nazaire, unde o cunoaște pe tinăra Annie (Irène Chabrier), de care se va îndrăgosti. Pus în situația de a-și alege o meserie nu știe ce să facă. El poartă tarele unui întreg sistem de educație bazat pe disprețuirea muncii. Găsindu-și o slujbă pe un vapor, va demisiona în câteva zile. Față de această atitudine, Annie — crescută în spiritul respectului față de muncă de către tatăl său (Jean Martinelli) — îl acuză de lășitate în fața vieții. Alain, disperat, încearcă să se sinucidă, dar tatăl lui Annie îl salvează, demonstrîndu-i și posibilitatea de a se încadra în lumea cîstită a muncitorilor care „nu plîng, ci asudă”, a celor care luptă.

Desfășurîndu-și acțiunea simplă departe de cabaretele și străzile invadate de „blousons noirs”, avînd în centrul său viața unui adolescent doar dezorientat, „Fericirea e pentru mîine” se distinge prin sinceritatea și realismul cu care atacă o problemă gravă a Franței contemporane și a întregului Occident: problema drumului tinerei generații.

R. RUPEA

Scenă din filmul francez „Fericirea e pentru mîine”.

din toată lumea

ORAȘUL UMBRELELOR

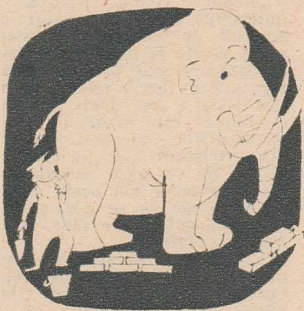
Orașul Lutciau din provincia Sețuau din R.P.Chineză a devenit celebru pentru industria de umbrele de soare. Aici a luat ființă și s-a dezvoltat fabricația de umbrele de hârtie cerată, cu minere de bambus, care sînt foarte solicitate nu numai de cei care nu pot suporta canicula ci și de amatorii de un cadou original.

Umbrelele din Lutciau sînt cunoscute în întreaga Chină și peste hotare, datorită faptului că sînt pictate multicolor și ornate cu măiestrie cu tot felul de figuri și modele bizare.

AL TREILEA MAMUT

Șelehov este un oraș tînăr situat în taigaua siberiană, la 18 km nord de Irkutsk. Acolo se construiește în prezent una din cele mai mari și mai moderne uzine de aluminiu. În una din gropile săpate pentru fundația uzinei a fost găsit scheletul gigant al unui mamut, conservat în cea mai perfectă stare. Scheletul acestui uriaș preistoric a necesitat amenajarea unei încăperi potrivite propor-

țiilor sale pentru a putea fi expus în muzeul orașului. De remarcat că acesta este al treilea mamut descoperit în ultimii șase ani de cînd a început construirea orașului Șelehov.

Boul Apis, basoreliev cu o inscripție în litere grecești.

BOUL APIS PE MALUL MUREȘULUI

Faimosul Hapi sau Apis, bou sacru al Egiptului antic, divinitate adorată la Memfis ca încarnare a zeului Osiris, își prezintă din nou înfățișarea printr-o admirabilă sculptură în relief. Descoperită însă nu pe malul Nilului, ci pe al... Mureșului.

Lucrarea respectivă — destul de impunătoare ca mărime — constituie acum piesa de rezistență a unei interesante colecții de basorelievuri rămase din vremuri foarte îndepărtate. Este vorba de lapidariumul din curtea Muzeului regional din Tg. Mureș, unde sînt etalate, aproape în exclusivitate, sculpturi și basorelievuri în marmură și calcar reprezentînd divinități sub formă de animale sau monștri din mitologie. Toate aceste piese — o adevărată arcă a lui Noe — lucrate de mîna unor sculptori ai antichității, fuseseră descoperite la Pănet, localitate situată pe malul drept al Mureșului, la 6 km de orașul Tg. Mureș. Nu se cunosc exact împrejurările în care ele au ajuns la Pănet încă în vremurile îndepărtate. Se crede totuși că aceste lucrări în piatră ar fi fost aduse aici de pe malul stîng al Mureșului unde — chiar

în dreptul Pănetului de azi — exista în antichitate o așezare romană, a cărei cercetare se face și acum de către arheologii de la muzeul din Tg. Mureș.

Basorelieful ce-l reprezintă pe boul Apis, constituie o piesă de mare valoare arheologică, întrucît nu se cunosc în colecțiile și muzeele noastre alte lucrări asemănătoare. Cum a ajuns această piatră sculptată pe malul Mureșului? Greu de răspuns deocamdată. Mai ales că acest bou Apis se află într-o colecție alcătuită exclusiv din sculpturi reprezentînd monștri mitologici: un centaur, un alt animal apocaliptic cu corp de pește sau un basilisc (un fel de crocodil căruia antichitatea și mai tirziu evul mediu îi încredinșase domina... peste toate animalele). Singura „ființă“ din colecție a cărei înfățișare nu înspăimîntă este o pasăre, și ea admirabil redată de mîna unui sculptor-animalier din antichitate: un păun — pasărea zeilor, cum au notat sub ea cei care au descoperit-o.

F. URSEANU
Fotografiile autorului

IMPORTANT!

100.000 LEI

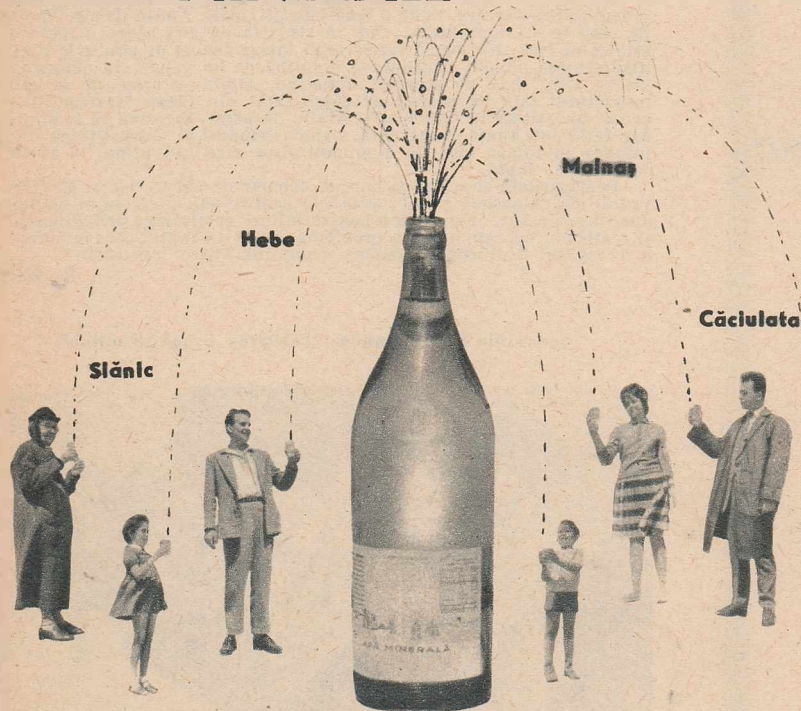
plafonul maxim a unui premiu la

PRONOEXPRES

ÎNCEPÎND CU CONCURSUL
Nr. 37 din 11 SEPTEMBRIE 1963

AMĂNUNTE LA AGENȚIILE LOTO-PRONOSPORT

APELE MINERALE

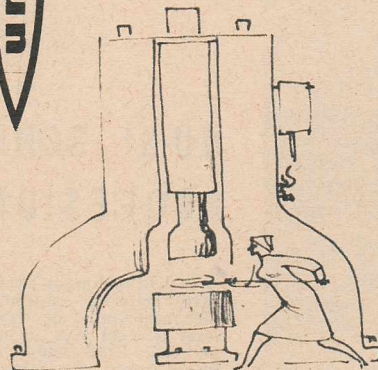
UN IZVOR DE SĂNĂTATE

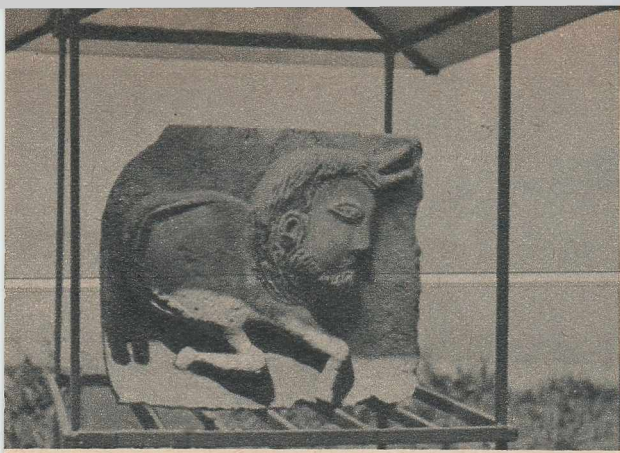
BEȚI APE MINERALE NATURALE!

De vânzare la magazine alimentare, centre de cură și răcoritoare, restaurante.

UMOR

CUM PRIVESC UNII BĂRB

monstru mitologic: centaur.

monstru, dar cu corp de pește.

și pasărea zeilor: păunul.

povestea vorbei

Cînd în unele domenii de activitate s-a ivit necesitatea unui termen tehnic care să denumească diferite tipuri de tuburi și de șanțuri, specialiștii au recurs, ca în sute de alte cazuri, la ajutorul limbii latine, de unde l-au luat pe *canalis* (canal). Ceea ce i-a interesat mai puțin a fost originea acestui cuvînt, în care n-aveau cum să simtă vreo legătură cu botanica. Într-adevăr, *canalis* este împrumut de la *canna*, numele latinesc al trestiei. *Canalis* a însemnat mai întîi „de trestie”, „asemănător cu trestia”, adică era un adjectiv. Devenit substantiv, latinii l-au folosit ca nume de obiecte asemănătoare cu tulpina trestiei, adică „tub”, „canal”.

Alt termen tehnic, *capilar*, este tot de origine latină și își întemeiază înțelesul tot pe o asemănare. *Capillus* însemna „fir de păr”. Vasele capilare sanguine sau tuburile capilare din fizică au primit această

VECHI COMPARAȚII UITATE

denumire din pricina diametrului lor foarte mic (cît un fir de păr sau chiar mai mic: diametrul vaselor capilare studiate de anatomie e de 6-100 de microni).

În încheiere vom discuta cuvîntul *hazard*, al cărui înțeles de „întîmplare” se explică tot printr-o asemănare cu un obiect. În limba arabă, *az-zahr* însemna „zar”; a intrat apoi în limba spaniolă sub forma *azar*; din limba spaniolă trece în franțuzește (*hasard*, pronunțat *azar*) și de acolo în alte limbi, printre care și romîna. Noțiunea de „întîmplare”, de „lucru imprevizibil” s-a exprimat prin numele zarului, pornindu-se de la comparația unei întîmplări neașteptate cu numărul, și el imprevizibil, care iese dintr-o aruncare a zarurilor.

Sorin STATI

de vorbă cu medicul

ULTRASUNETELE ÎN DIAGNOSTIC ȘI TRATAMENT

Ultrasunetul este o metodă de tratament aplicată într-o serie de afecțiuni dureroase ca: nevralgii vechi, rebele la tratamentele obișnuite, în spondilite ori spondiloză, în contracturi musculare în cursul artritelor cronice, în emfizemul pulmonar cu fenomene de astm etc.

Acest tratament se bazează pe aplicarea vibrațiilor sonore a căror frecvență depășește foarte mult sunetele percepute de organul auditiv.

Aparatele de ultrasunet se bazează pe proprietatea ce o au niște cristale de cuarț de a intra în mișcare mecanică (vibrații) dacă pe una din suprafețele lor acționează un cîmp electric de o anumită frecvență. Aceste cristale se constituie într-un disc de cuarț. Locul pe care se aplică ultrasunetul se unge cu ulei de parafină și sesiunile durează 5-10 minute, timp în care piesa se mișcă pe regiunea supusă tratamentului. Efectele ultrasunetelor se manifestă prin acțiuni mecanice, termice, chimice (sub influența ultrasunetelor se accelerează procesele de oxidare) și biologice (acțiuni bactericide).

Dacă pînă acum ultrasunetul a fost folosit mai mult ca o metodă de tratament într-o serie de afecțiuni ca acelea descrise mai sus, medicina sovietică a trecut la aplicarea lui și ca o metodă de cercetare și diagnostic.

Pentru stabilirea diagnosticului de stenoză mitrală, de exemplu, actualele metode de explorare a inimii sînt destul de complicate și laborioase. În afara metodelor de explorare obișnuite ale medicului, manuale și acustice, care nu totdeauna dau certitudinea diagnosticului, se mai folosește și cateterismul cardiac, metodă bună dar dificilă și care cere un timp de investigații de aproape două ore.

Un aparat bazat pe acțiunea ultrasunetelor reduce timpul de diagnosticare a acestei afecțiuni, la cel mult cinci minute. Diagnosticul pus cu ajutorul acestui aparat dă certitudinea existenței sau inexistenței stenozei mitrale la persoana cerce-

tată, indicînd totodată și stadiul maladiei.

Diagnosticul se bazează pe reflectarea unor vibrații de ultrasunet de către inimă și recepționarea lor de către aparat, care le înregistrează. Din interpretarea înregistrării grafice se poate foarte ușor stabili leziunea cardiacă și gravitatea ei.

Cercetările făcute cu aparatul de ultrasunet pe un număr mare de persoane atinse de această maladie au stabilit precizia metodei de diagnostic și a intrat în uzul serviciilor de specialitate.

Dr. Silviu GHEREA

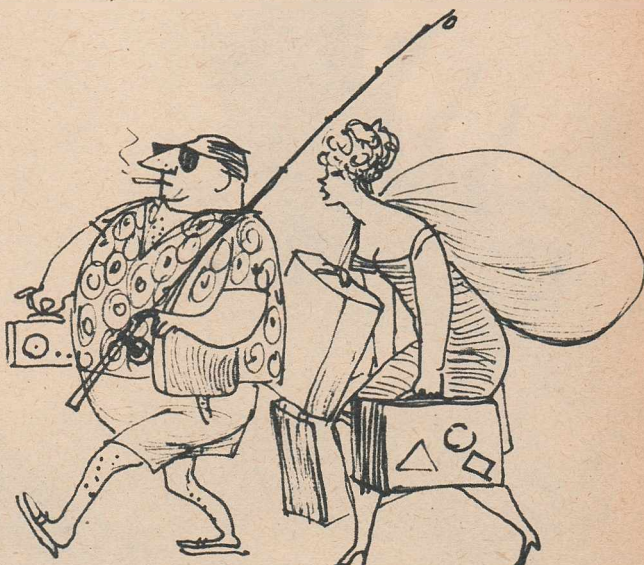
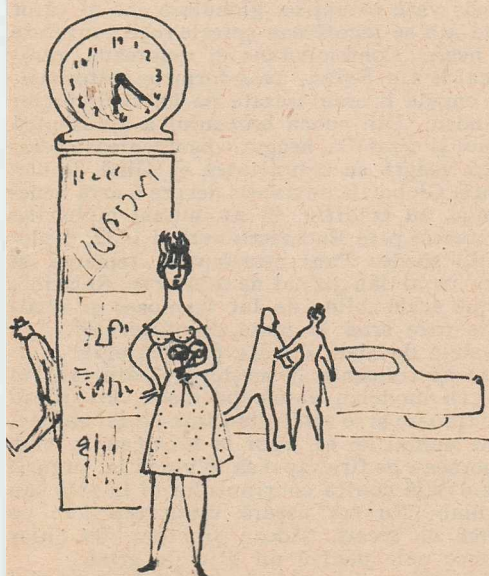
PRIMA FOTOGRAFIE

Acest desen straniu nu este altceva decît fotografia unui fetus uman în pîn-tecul mamei sale. Imaginea a fost realizată cu ajutorul unui aparat australian avînd la bază ultrasunetele, denumit echoscop ultrasonic. El folosește undele sonore, pentru a face să apară imaginea copilului înaintea nașterii sale cu atîta precizie încît indică atît poziția sa cît și orice anomalie.

Medicina consideră că procedeul prin ultrasunete este superior radiografiilor obișnuite, care folosesc razele X.

REALITATEA FEMEII

de Cîk DAMADIAN

Arta lutului

Omul a rupt din coasta unei rișe un pumn de lut și l-a frământat între degete. De aici a pornit totul. Pământul a ascultat, docil, vrerea mâinilor, s-a rotunjit ori s-a alungit și a prins forme felurite și statornice. Focul i le-a consfințit, le-a dat viață lungă și iată, din carnea aceluia pământ ce nu hrănea nici grâul, nici strugurele, a rodit arta: să tot fie șase-șapte mii de ani de atunci. Din căușul în care s-au unit pământul, apa și focul omul și-a astîmpărat setea, în el și-a încălzit fiertușă, iar apoi tot prin el și-a potolit foamea de frumos. Pe pîntecul oalei și la gura ulciorului, pe buza strachinei au apărut — scrijelite sau colorate — linii unduoase, jocuri de forme geometrice, frinturi de flori.

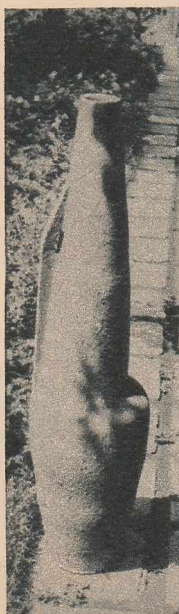
Așa s-a născut ceramica, arta pământului, arta cu cea mai utilitară rațiune de existență, cu cele mai spontane izbucniri de fantezie artistică populară.

La Cucuteni se făceau, cu 2500 de ani în urmă, vase rotunjite, globulare, pe al căror fond alb se incolăceau spirale roșii conturate cu negru. Contemporana ei munteană, ceramica de tip Boian, avea formele colțuroase, iar cupele îi erau așezate pe un zvelt picior cilindric. Din epoca bronzului a ajuns pînă la noi și ceramica neagră, spectaculoasa ceramică neagră cu simplitatea ei plină de eleganță. Cioburile povestesc despre o artă venerabilă, cu tradiție. Și nu numai cioburile. În trecere prin Bucureștii anului 1632, diplomatul suedez Paul Strasburghi remarcă și nota în al său jurnal de călătorie „Relatio”, despre acele „blide de lut frumoase și smălțuite care erau la masa domnitorului...”

Satele de olari aciuete prin văiurile argiloase își transmiteau meșteșugul din tată în fiu, își modelau vasele pe roată, le ardeau în cuptoare și le smălțuiau într-un fel anume, știut numai de ei, apoi le încăreau în care și porneau pe firul apei să le vîndă la țîrguri: cîte o oală contra conținutului ei în grîu sau porumb. Nu era ușoară viața olarilor: pe vreme de secetă dădeau și cinci, ba chiar și zece oale pentru un blid de grîne...

Cu vremea, olarului de țară a început să-ia locul muncitorului din fabrică, dar olăritul nu și-a încheiat existența, chiar dacă și-a îngustat-o. Ceramica a început să-și ispitescă

și să-i cheme pe artiștii plastici, care valorificându-i tradițiile populare, i-au dat folosințe, sensuri, expresii inedite. Din același milenar lut din care odinioară olarul își încropea ulciorul, ceramiștii modelează azi măiestre vase de flori, cupe de băut, panouri decorative...

★

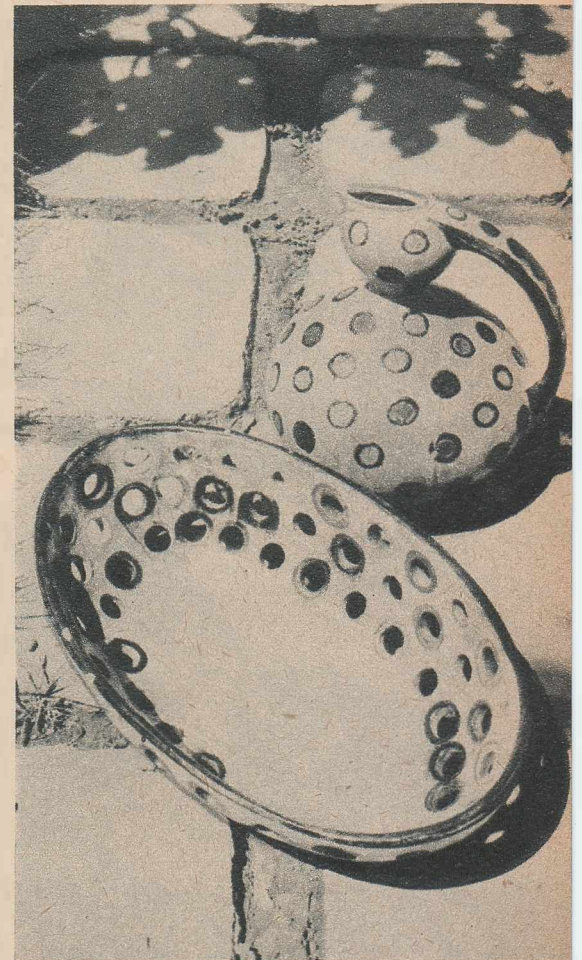
În Băneasa, acolo unde Capitala își pierde pe nesimțite înfățișarea citadină, iar casele se lasă fără împotrăvire potopite de verdeață și flori, acolo am aflat atelierul ceramistei Maria Chelsoi. Locul de creație al pictorului presupune prezența plină a luminii, șevalețului și tuburilor de culoare. Atât. Cel al ceramistului, însă, obligă la spații mari și multe, în care lutul să poată dospi, roata să-și desfășoare zborul circular, cuptorul să ofere pământului căldura metamorfozei. Le-am găsit pe toate, printre vișini cu fructe coapte, printre margarete și petunii în floare: era

cadrul firesc, singurul poate, al artei pământului. Mi-am amintit că și olarii se așeau mai întotdeauna spre marginea satului, în vecinătatea pământului moale și gras din care își făureau vasele...

Fotoreporterul a urmărit munca artistei și i-a înregistrat pe peliculă diversele faze, mișcătoare, complicate și nu o dată trudnice. Surprinzător, dar ritualul prin care i se conferă lutului existență și virtuți artistice a rămas, în mare, cam același de-a lungul vremii. Și nu o dată, formele milenare ceramici au inspirat lucrările artistei dându-le o interpretare contemporană: amforidioane din pastă trandafir, amintind de influențele grecești exercitate asupra artei noastre populare, forme globulare, evocând tradiția Cucutenilor, altele sugerând ceramica de Hurez sau Oboga.

E foarte autentică și națională arta Mariei Chelsoi. Dar ea aduce totodată acea viziune a artistului vremii noastre care simplifică

forme și le reduce la liniile esențiale, în care decorul este folosit cu mare cumpătate și în care cuvântul ultim și hotărâtor îl au smalțurile și jocul inventiv, armonios, al culorilor.

1)... Și totul începe de la roata olarului, bătrâna roată a olarului, a cărei învîrtire ajută bulgăreului de lut să se înalțe și să se rotunjească, să formeze silueta zveltă sau pintecoasă a vasului. Măinile artistei conduc pământul și-l obligă să ia forme inedite. Meșteșugul se împletește aici cu arta: lutul simte știința degetelor ce-l strung și i se supune, oricât de mari ar fi pretențiile artistului.

În parcurile Capitalei, ca și la expoziția personală din vara trecută a Mariei Chelsoi, au putut fi văzute acele uriașe vase decorative cu forme prelungi și neregulate sau cea ingenioasă transpunere modernă a cănilor și ulcioarelor populare. Trupurile lor gigantice s-au născut aici, pe roată, într-un efort creator în care munca fizică obositoare și-a dat mâna cu fantezia artistică plină de vervă.

2) Când vasul s-a zbicit și lutul dă dovezi de trăinicie, se cuvine a-și primi cel dintâi veșmînt colorat: o baie de angobă, albă sau

(Continuare în pag. 20)

roșie, netezește obrazul vasului, îi închide porii, și-l face apt de a primi viitoarea decorație. Până acum, artista s-a manifestat în sfera volumelor, a sculpturii, de acum înainte se vor cere însușiri de colorist...

Încercarea cea mare însă abia urmează: vasul va trebui să treacă — la propriu — prin proba de foc a cuptorului. Acum își va dovedi lutul puritatea și consistența, acum vor avea prilejul componenții argilei să vârfice vasul, să-l facă impermeabil. Dar pînă la prima scînteie, însăși așezarea diferitelor piese înăuntrul cuptorului pretinde o adevărată artă, un simț deosebit al proporțiilor echilibrului. Apoi deschizătura cuptorului zidește la loc și... sîntem gata pentru marele eveniment: timp de 10-12 ore focul pornit încet și ajungînd în cele din urmă la temperaturi de 900 grade, va transmite lutului tărie și va opera în moleculele sale miraculoase transformări chimice.

3) Maria Chelsoi face pictură și grafică. În calitate de pictoriță a preluat ceramista știința îmbinării culorilor și iată, le aplică acum la smălțuirea vaselor. Glazurile suprapuse și prelinate pe suprafețele vaselor, această ultimă intervenție artistică în viața pieselor de ceramică este și cea hotărîtoare. Înainte de vreme, practica o decorare extrem de minuțioasă — florală, figurativă sau geometrică — căddea vasului un aspect încărcat și obosecitor. Ceramica de azi a Mariei Chelsoi impresionează nu numai prin formele-i interesante și prin acest joc al smălțurilor colorate reliefate, zgrunțuroase, care dau obiectului un aer în același timp arhaic și modern.

Un amănunt: smălțuindu-și vasele, ceramistul practică oarecum o pictură oarbă. În stare „natur”, smălțul are mai întotdeauna o altă nuanță decît cea pe care o va avea după ardere, așa că artistul trebuie să aibă un dezvoltat simț al culorilor, chiar în lipsa acestora. Surprizele vin abia după ce cuptorul a fost desfăcut: oare din cărămizii inițiale a ieșit verdele sau galbenul scontat?

Din minile Mariei Chelsoi ies adevărate opere de artă. Dovadă, cele câteva frumoase piese ale căror fotografii le reproducem pe paginile de față.

Sanda FAL

Fotografiile de Ion MICLE

PERNELE... STRATEGICE

La numai un an după terminarea celui de-al doilea război mondial, Congresul S.U.A. a hotărît, la cererea Pentagonului, înființarea așa-zisului Birou național de aprovizionare, însărcinat cu stocarea de „materii prime strategice”. Autoritățile americane au alocat în acest scop, an de an, sume mereu crescînde, stocînd pînă în prezent din buzunarul cetățenilor americani nu mai puțin de 8.800 milioane dolari.

În dosul acestor „necesități militare” s-au ascuns în realitate mașinațiuni verozose ale unui

mare număr de firme comerciale. Afacerea s-ar fi soldat de mult cu un răsunător scandal politic, dacă printre părtașii fabuloaselor câștiguri nu s-ar fi numărat și figuri marcante ale partidelor republicane și democrat. Tocmai de aceea, subcomisia senatorială de anchetă, care totuși a fost constituită, a lucrat cu uși bine zăvorîte.

Cu toate acestea afacerea n-a putut fi complet musamalizată și ecourile cercetărilor întreprinse au ajuns și la urechea umilului contribuabil american. O primă fereastră deschisă spre

culisele afaceriștilor și politicienilor venali o constituie relatarea făcută de senatorul republican John Williams, în paginile magazinelului „Reader's Digest”.

„Cu cîteva săptămîni în urmă — arată senatorul — am trimis o scrisoare personală Biroului pentru mobilizări civile, întrebînd care este cantitatea de perne stocate în depozitele rezervate materiilor prime strategice. Mi s-a răspuns că informațiile pe care le cer sînt clasificate ca secrete... Oare Biroul pentru mobilizări civile — conchide ironic

mr. Williams — crede că vom câștiga războiul rece dacă Hrușciov nu va afla de ce stocuri „strategice” de perne dispunem?”

Ulterior s-a mai aflat că numărul pernelor (articol „indispensabil” într-un război atomic) este imens și că pentru achiziționarea lor s-au plătit părților contractante milioane de dolari. Tot ulterior s-a mai aflat că în rîndul materiilor „strategice” se înscriu și cantități imense de cristalluri. În clipa de față depozitele militare conțin 3 milioane kilograme de cristalluri (de 10 ori mai mult decît aprobase Congresul), care — după cum s-a stabilit — ar ajunge pentru folosința casnică a întregii populații din S.U.A. pe următorii 27 de ani.

Ce importanță militară

au toate acestea? Cine știe... Poate pentru crearea unei ambiante plăcute: stai tolănit pe perne moi, sorbi whisky din pahare de cristal și, vorba aia, vezi moartea în tehnicolor.

Zlarele au mai dezvoltat în continuare și afacerile scandaloase în legătură cu achizițiile de cobalt, wolfram, zinc și... pene. Toate cotate ca materii strategice de primă necesitate. În alți funcționari ai Ministerului de Război au înlesnit în multe cazuri (bineînțeles în schimbul unei mite serioase) ca firmele furnizoare să anuleze contractele existente și să încheie altele noi, dacă prețul materiilor livrate crește pe piețele mondiale. În decurs de 140 de minute, cită a durat anularea unui contract vechi și preschimbarea lui într-unul

nou, o societate mi de cupru, de pildă îmbogățit cu 529.000 dolari.

Despre toate aceste cetățenii de rînd ai telor Unite află abia în 17 ani. Șaptesprezece în rîstimpul cărora — depus — prin taxe și pozite — sume uriașe se fură capitaliștilor. Ce alte surprize îi așteaptă în această vîntă? Ziarul „New Times” a răspuns la aceste întrebări, într-o știre inserată în zilele sale: „Guvernul alocat alte 12 miliarde pentru achiziționarea materiei prime strategice”.

Cîte alte matrapazi nu s-or fi ascunzînd în dosarele noilor zîțit de materiale „strategice” de tipul pernelor și al cupelor de cristalluri.

Liviu MA

CONCURSUL LEGUMICULTORILOR

Cartofii recoltați înainte de a fi expediați unităților de desfacere.

Vă scriu din Ogrezeni, raionul Videle. Colectivștii de aici au participat la concursul legumicultorilor inițiat de către Consiliul agricol al regiunii București, cu sprijinul Comitetului regional de partid. Până la închiderea concursului brigăzile de legumicultură din Ogrezeni au obținut de pe o suprafață de 33 ha o cantitate de 198.481 kg legume timpurii, realizând un venit total de 667.324 lei. Cu acest rezultat, Gospodăria agricolă colectivă din Ogrezeni s-a situat printre primele G.A.C.-uri din raionul Videle.

Ionel PROTOPOESCU
activist cultural

ACASĂ LA CREANGĂ

Vara cu excursiile ei a adus pe malul Ozanei foarte mulți dintre admiratorii lui Ion Creangă. În două-trei luni, prin odăile casei din Humulești, în care s-a născut marea cărturar, au trecut mii de oameni, tineri

și vîrstnici, din toate colțurile țării.

Fotografia pe care v-o trimit reprezintă vizita la casa-muzeu „Ion Creangă” a unui grup de excursioniști din regiunea Oltenia.

Emil BUCUREȘTEANU
Plata Neamț

Piața Veche din Dresda văzută de Canaletto (1751).

COMORILE DRESDEI

„Aș dori să cunosc istoricul Galeriei de pictură din Dresda”.

Corina CONSTANTINESCU
București

Răspunde PETRU COMAR-NESCU, critic de artă.

Galeria de pictură de la Dresda — ale cărei opere au fost în parte prezentate la București, spre satisfacția publicului nostru iubitor de artă — a avut o istorie frământată.

Fosta capitală a Saxoniei, Dresda — numită și „Florența de pe Elba” — a cunoscut o înflorire economică și culturală în timpul principelui palatin și apoi rege al Poloniei, August cel puternic (1694-1733) și al urmașilor acestuia. Iubitor de fast și dornic să-și afirme prestigiul și cu ajutorul artelor, August cel puternic a luat hotărârea de a ridica un mare palat, în care să-și desfășoare pompa și gustul pentru artă. Palatul — numit „Zwinger”, după un vechi bastion — a fost conceput de arhitectul Poppelmann pe o mare întindere și ca o înecunare a stilului baroc. Început în 1709, palatul a fost construit trep-

tat, iar partea de nord-est a fost completată abia pe la 1847-1854, în stilul Renașterii, după planurile arhitectului Gottfried Semper. În această parte — numită Muzeul nou — a fost instalată Galeria de pictură, care între timp se mărise simțitor, ajungînd la 2.000 de tablouri.

Galeria își are o obîrșie mai veche. Încă de pe la 1560 principele palatin August adunase o valoroasă colecție, care asporit cu timpul, ajungînd la 1.000 de piese în 1722, sub August cel puternic. Colecția și-a căpătat celebritatea mondială prin anul 1741-1745, cînd Friedrich-August II a achiziționat mai multe colecții cu faimă, mai ales colecția de tablouri a ducelui de Modena, care număra doar 100 de tablouri, dar mai toate capodopere. Tot în anul acela, s-a cumpărat de la biserica Sf. Sisto de la Piacenza „Madona Sixtină” a lui Rafael, plătinindu-se 2.000 de ducăți. De la Praga, de la Paris, din Olanda s-au achiziționat în aceeași epocă numeroase capodopere ale artei flamande și olandeze.

Orașul Dresda și faimoasele lui clădiri de artă au

suferit mult în timpul celui de-al doilea război mondial, mai ales de pe urma bombardamentelor aeriene. În timpul luptelor de pe teritoriul Germaniei, trupele sovietice au salvat de la distrugere și au trimis în Uniunea Sovietică tablourile de valoare artistică mondială ale Galeriei de pictură de la Dresda. La 31 martie 1955, Consiliul de Miniștri al U.R.S.S. a luat hotărârea de a le remite guvernului R. D. Germane.

PRINȚUL OPERETEI

E vorba de neuitatul N. Leonard. Bustul său se află expus într-una din sălile Muzeului de artă plastică al orașului Cîmpulung-Muscel, muzeu creat în 1959. Bustul a fost realizat de sculptorul Dimitriu-Birlad.

„Prințul operetei”, cum i se spunea cîntărețului, este redat în costumul pe care-l purta în rolul său din „Volevodul Țiganilor” — una din operetele care i-au prilejuit spectacole de mare succes

Ion CRUCEANĂ
funcționar, Pitești

PROGRAMUL DE RADIO

tași în producție din industrie și agricultură 19.00: Limba noastră — vorbește acad. prof. Al. Graur: „Cum să le zicem” 19.10: Trio în re major de Haydn — interpretează Emil Ghilels — pian, Leonid Kogan — vioară, Mstislav Rostropovici — violoncel 19.30: Scrișori din țară 19.40: Cîntă Jean Claude Pascal 20.15: Muzică populară 20.30: Noapte bună, copii 20.40: Muzică ușoară românească 21.15: Cine știe, câștigă! (reluare) 22.25: Muzică de dans 23.03: Simfonia a III-a de George Enescu.

Programul II 10.10: Melodii distractive 10.30: Simfonia a V-a de Mendelssohn-Bartholdy 10.59: Cîntă orchestra de mandoline a Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor 11.15: Pagini din literatura latino-americană 11.35: Sonata pentru pian de Mauriciu Vesca — interpretează Maria Fotino 12.05: Muzică din opere românești 12.30: Muzică populară 13.00: Poemul simfonic „Virful cu dor” de Ion Hartulavy-Darclée; Variațiuni pe o temă rococo pentru violoncel și orchestră de Cealkovskî — solist Milos Sadlo 13.30: Din schițele lui Corneliu Leu 13.45: Emisiune de cîntece 14.10: Melodii populare 14.35: Muzică ușoară 15.00: Suite corale românești 15.25: Poemul simfonic „Serbări romane” de Respighi 16.10: Muzică instrumentală și vocală 16.30: Uverturi la operă 17.00: Muzică ușoară 17.30: Sfatul medicului (reluare) 17.35: Anunțuri, reclame, muzică 18.05: Trei schițe simfonice de Ludovic Feldman; Variațiuni simfonice pentru pian și orchestră de Cesar Frank — solistă Monique de la Brucholierie 18.30: Cîntă Aida Moga și Luigi Ionescu 18.45: Din activitatea editorială a Casei centrale a creației populare 19.00: Doine și jocuri populare 19.30: Lecția de limba franceză (avansați) 19.40: Din operele lui Albert Lortzing 20.15: Croazieră literară — Constanța-Odesa-Ialta-Suhumi 20.35:

Cîntă corul Filarmonicii de stat „George Enescu” 21.15: Din muzica popoarelor 21.45: Scrișori la microfon 22.00: Arii și duete din opere 22.30: Cvartetul în sol minor de Tudor Ciortea 23.10: Muzică de dans 0.10: Suită de balet de Lully; Suită de balet „Pulcinella” de Strawinsky după Pergolesi.

Programul III 21.15: Seară de operă — „Rigoletto” de Giuseppe Verdi (actul I) 22.16—22.59: Muzică de cameră.

MIERCURI 18 SEPTEMBRIE Programul I 5.07: Tarantele și bolero-uri 5.20: Emisiunea pentru sate 5.30: Cîntece și jocuri populare 6.07: Muzică ușoară 6.20: Gimnastică 6.35: Cîntece 6.45: Salut volos de pionier! 7.10: Piese simfonice de compozitori romîni 7.30: Sfatul medicului — Alimentația gravidei 7.35: Anunțuri, muzică 7.45: Muzică populară 8.06: Piese instrumentale și vocale 8.30: Melodii populare 9.05: Simfonia-poem de Dumitru Bughici 9.30: Muzică din opere 10.00: Teatru la microfon „Natașa” — adaptare radiofonică după Lev Kulidjanov și Iakov Seghel 11.35: Muzică de cameră 12.00: Melodii populare 12.30: Pagini orchestrale din operele lui Meyerbeer 13.10: Muzică ușoară 14.00: Concert de prînz 14.35: Muzică de estradă 15.00: Muzică populară din țări socialiste 15.30: „Scarlattiana”, divertisment pentru orchestră și pian de Alfredo Casella, după Scarlatti 16.00: Cîntece pionieresti 16.15: Vorbeste Moscova! 16.45: Piese instrumentale 17.10: Cîntă orchestra de muzică populară „Plăuștile Bistriței” din Bacău 17.30: Prietena noastră cartea 18.00: Melodii... melodii 18.30: Lecția de limba engleză 18.40: Cîntă baritonul Dan Iordăchescu 19.00: Jurnal de întrecere 19.15: Program pentru evidențianți în producție 20.15: Muzică corală de Ion Croitoru 20.30: Noapte bună, copii 20.40: Cvartetul nr. 2 de Tzinzadze 21.15: Jurnalul satelor 21.40:

Cîntece populare 22.25: Muzică de balet de Mihail Jora 23.00: Muzică de dans.

Programul II 10.10: Din cîntecele și dansurile popoarelor 10.32: Suita „Muzica apelor” de Haendel 11.15: Cîntece de Alexandr Holmînov 11.30: Piese de estradă 12.05: Muzică din opere 12.30: Erol literar despre fericire 12.45: Cvartetul nr. 7 de Beethoven 13.30: Însămănări de reporter 13.40: Muzică ușoară 14.10: Poemul simfonic „Preludiile” de Liszt 14.35: Cîntece și jocuri 15.00: Arii și scene din opera „Samson și Dalila” de Saint-Saens 15.30: Muzică populară 16.10: Muzică instrumentală și vocală de compozitori romîni 16.30: Melodii de dragoste 17.00: Interpreți în studio — soprana Maria Parotă și baritonul Marian Pantazi 17.30: Sfatul medicului (reluare) 17.35: Anunțuri, reclame, muzică 18.05: Concertul în do major pentru vioară și orchestră de Tihon Hrennikov — interpretează Leonid Kogan 18.26: Melodii populare interpretate de sextetul „Perinița” 18.41: Muzică de estradă 18.50: Folleton 19.00: Melodii din filme 19.30: Lecția de limba rusă (avansați) 19.40: Cvartetul de coarde nr. 5 de Wilhelm Berger 20.00: Cîntă taraful Căminului cultural din Nicolina-Iași 20.15: Școala și viața 20.35: Cîntă Martha Eggert și Jan Klepura 21.15: Jocuri populare 21.30: Pe teme internaționale 21.40: Muzică ușoară 22.20: Muzică din opera „Domnul Beaucalre” de Messager 23.10: Simfonia I „Rustica” de Nicolae Bulciu 0.01: Concert de noapte.

Programul III 21.15: Seară de operă — „Rigoletto” de Verdi (actele II și III) 22.24—22.59: Muzică de estradă.

JOI 19 SEPTEMBRIE Programul I 5.07: Jocuri populare 5.20: Emisiunea pentru sate 5.30: Cîntece și jocuri 6.07: Muzică ușoară 6.20: Gimnastică 6.35: Cîntece de muncă 6.45: Salut volos de pionier! 7.10: Melodii populare 7.30: Sfatul medicului — Valoarea alimentară a dulciurilor 7.35: Anunțuri, muzică 7.45: Muzică distractivă 8.06: Piese instrumentale și vocale 8.30:

Muzică ușoară 9.00: Vreau să ști 9.25: Simfonia în re major de Chertbini 10.00: Muzică din opere de compozitori romîni 10.30: Cîntece și jocu populare 11.05: Muzică de cameră 11.33: Muzică de estradă 12.00: Soliști și formații de amatori participante la cel de-al VII-lea concurs artistic în țară 12.30: Muzică ușoară 13.10: Scer din opere 14.00: Suita „Peer Gynt” de Grieg (Orchestra Filarmonică din Oslo, dirijor Odd Gruner Hegge) 15.00: Din muzica popoarelor 15.26: Concerul pentru vioară și orchestră de Mircea Basarab — solist Varujan Cozighia 16.00: Muzică de estradă 16.15: Vorbest Moscova! 16.45: Cîntece 17.10: Muzică din operele lui Gluck 17.45: Literatură și sportul 18.00: Muzică ușoară 18.30: Lecția de limba franceză (începători) 18.40: Cîntă orchestra Mantovani 19.00: Muzică populară 19.40: Piese instrumentale 20.00: Opereta „Volevodul Țiganilor” de Johann Strauss — montaj muzical-literar 21.02: Emisiunea „Început de drum” 21.17: Muzică ușoară de Elly Roman 21.32: Jocuri populare 21.45: Constelația omului — oratoriu fantezic pe versuri de Malakovsk pentru recitator, tenor, cor și orchestră de Tiberiu Olah 22.55: Muzică de dans.

Programul II 10.10: Cîntece pionieresti 10.30: Concert de dimineață 11.00: Valsuri 11.15: Din versurile tinerilor noștri poeți 11.30: Muzică simfonică 12.05: Muzică populară din Moldova 12.30: Arii din opere interpretate de Livia Liscanu și Garbis Zloban 13.00: Patru piese pentru pian de Adria Rațiu; Cvartetul de coarde în mi d Virgil Onițu 13.30: Note de lectc 13.40: Muzică ușoară interpretată de Maria Kristalinskaia 14.10: Jocuri populare 14.35: Muzică instrumentală 15.00: Folclorul în muzica de operă 15.30: Melodii distractive 16.10: Cînt Paul Robeson 16.30: Concertul pentru flaut și orchestră de Anatol Vieru — solist Alexandru Nicolae 17.00: Cîntece de dragoste și jocuri populare 17.30: Sfatul medicului (reluare) 17.35: Anunțuri, reclame, muzică 18.05: Tri în re minor de Schumann 18.35: Cînt

CIND S-A NASCUT OINA?

Intreaba Valentia Kotiman, muncitor din Bucuresti, str. Carol Knappe nr. 94, raionul Grivița roșie.

Răspunde scriitorul DOMOSTENE BOTEZ.

Mă simt nespuse de bucuros că un cititor al revistei „Flacăra” se interesează de un joc pe care l-am jucat cu pasiune în copilărie și care a însemnat bucuria ei de neuitat. „Indiscreții”, redactorii revistei mi-au citit romanul „Bucuria tinereții”, romanul sportiv al acestui joc, și mi s-au adresat mie, campion prin anii 1912. Să răspund, deci!

Dar practica e una și teoria sau evoluția istorică a unui joc e alta. Am cerut deci și eu colaborarea prof. Aurel Encuțescu, ca unul ce întreprinde cercetări tocmai asupra acestui sport.

Cînd s-a născut oina?

Greu de spus. Ca totdeauna cînd e vorba de o creație populară. Sigur este însă că are un trecut foarte serios și o geneză strict rurală. Așa cum arată denumirea, ea pare a fi iscodită de ciobani, de păzitorii oilor. Acum cîțiva ani, în drum de la Govora la piscul zis „Baba Floarea”, am găsit cîțiva copii care pășteau vile pe plătoul de la poalele piscului, jucînd oina. Originea aceasta a jocului nu-i, șadar, o invenție. De altfel și astăzi în unele părți ale țării, căpitanul echipei de oină se cheamă semnificativ „baci”, bastonul cu care se bate mînea, „bită”, ar jucătorii de la prindere, „păscari” (de la a păste).

Prin unele hrisoave ale ironicarilor se vorbește despre jocul „hoinei” sau „oerul” de către Mircea Basabab pe cînd era copil la

Curtea domnească a lui Vlaicu Vodă.

Pe vremuri i se mai spunea, după regiuni: „Hapciu”, „Fuga”, „Hîlca”, „Baciu” sau „Hoina”. Ultima denumire se găsește în însemnările unor călugări din Piatra Neamț de prin anul 1852. Acel călugăr spun că în acel an la Piatra Neamț a fost pusă piatra fundamentală a școlii domnești ridicată de Grigore Ghica Vodă. Înainte de începerea festivității — spun ei — s-a constatat că mai mulți elevi, printre care Ion Creangă, lipsesc din cor. Călugărul trimis după ei i-a găsit pe-o păjiște, antrenați într-o strășnică partidă de oină care-l făcuse să uite și de solemnitate și de cor.

De trecutul acestui joc este legat și numele lui Ion Luca Caragiale, oinist și el în copilăria lui. Pe vremea cînd marele nostru dramaturg era în clasele primare din Ploiești, a avut loc cunoscutul referendum din 1866. Pentru asta, în așa-zisa piață, care în realitate era un maidan foarte potrivit pentru jocul de oină, a apărut într-o zi o masă și pe ea un registru în care urmau să semneze, să-și dea cu părerea cetățenii orașului. Caragiale și partenerii lui de joc s-au simțit foarte stîmjenii de această nouă și serioasă destinație dată maidanului „proprietatea” lor, pe care jucau regulat oina. Nu s-au sinchisit însă prea mult și au început să joace printre cetățeni, mai dînd cu mînea și în ei, mai din greșală, mai dinadins. Nici călimara n-a rămas liniștită.

În 1894, țara noastră a fost invitată să participe la Jocurile Olimpice de la Atena din 1896. Am voit să ne prezentăm cu un joc autohton, cu oina. N-am fost admiși din lipsă de... concurenți.

Nu știu dacă cititorul va fi mulțumit de răspuns. Știu însă că eu am fost foarte mulțumit de întrebare.

Pentru rest îl recomand să urmărească pe stadioane concursurile de oină, care există și astăzi și mie mi se par foarte frumoase.

PE SCURT

Mariela Marian, R. Sărat. Pentru a deveni bibliotecară puteți urma Școala de activiști culturali din București, cal. Dorobanților nr. 99 A, ralonul 30 Decembrie. Concursul de admitere va avea loc la o dată ce se va anunța la timp în presă (probabil, pe la sfîrșitul lunii septembrie) și constă din: literatură română, scris și oral, istoria R.P.R.—oral. Se pot înscrie candidații în vîrstă de 17-25 ani, absolvenții ai școlilor medii sau pedagogice. Durata de școlarizare este de 2 ani; se acordă bursă, cazare și cantină.

CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corespundă:

Constantin Găddu, muncitor, Reșița, cart. Moroasa, pav. 15, ap. 7: ilustrate, diverse; **Filica Voinea**, muncitoare, Buzău, str. Z. Kosmodemianskaja nr. 22: ilustrate; **Mariana Crăciunoiu**, elevă, Timișoara, str. Dreptății nr. 38: ilustrate; **Paul Bunea**, marinar, Orsova, reg. Banat, Aleea Dunării nr. 2: ilustrate; **Georgeta Elisabeta Corlat**, contabilă, Hîrlău, reg. Iași: ilustrate, filatelle, numismatică, insigne, foto actori; **Mircea Eftimie**, controlor tehnic, Roman, str. Anton Pann, bloc 19, ap. 2: ilustrate, filamenie; **Romică Pavel**, strungar, Brad, reg. Hunedoara, str. Cuza-Vodă nr. 10: ilustrate, filatelle, muzică; **Nela Tri-**

cand, elevă, Giurgiu, str. 1 Mai nr. 80: ilustrate, foto actori; **Emilia Andrișoiu**, învățătoare, Alexandria, str. Dobrogeanu Gherea nr. 105: ilustrate, literatură, cinema; **Ryszard Druzynski**, Wloklawek, ul. 22, Lipca nr. 4, R.P. Polonă: filatelle, tehnică; **Ion Păldădeanu**, ziarist,

Căușani, str. Lenin nr. 15, R.S.S. Moldovenească, U.R.S.S.: literatură, sport, cinema, ilustrate; **Nina Nikolaeava Tenkova**, contabilă, Căușani, Autobaza 36, R.S.S. Moldovenească, U.R.S.S.: literatură, cinema, ilustrate (în română, rusă).

DE LA CORESPONDENȚI

Portretul unei muncitoare de la fabrica „Proletarul” din Bacău. (Profesor V. Bogdăneț)

În sus și în jos cu telefericul. (Victor Secăreanu, tehnician, Săcele-Brașov)

Noua cantină, cu 400 de locuri, inaugurată în acest sezon la Seveța. (B. Mustăț)

orchestra de estradă a Radioteleviziunii, Irizată de Sile Dinciu 19.00: Tinerețea e dragă 19.30: Album de operetă 0.00: Muzică ușoară 20.10: Cîntă Ma-la Badlu și Constantin Busuloc 20.30: loapte bună, copii 20.40: Potpuriuri de stradă 21.15: Cîntă corul Radioteleviziunii 21.45: Părinți și copii 22.00: muzică de dans 22.30: Emisiune pentru eroizii romîni aflați în India și Afganistan 23.10: Fragmente din opere 4.00: Muzică de dans.

Programul III 21.15: Teatru la microfon „Baltagul” — dramatizare după manuscrisul lui Mihail Sadoveanu 22.38—2.59: Muzică de estradă

VINERI 20 SEPTEMBRIE Programul I 6.07: Fanfară 6.20: Emisiunea pentru tineri 6.30: Cîntece și jocuri populare 7.07: Piese de estradă 6.20: Gimnastică 6.35: Cîntece 6.45: Salut voios de pionier! 7.10: Muzică orchestrală în operete 7.30: Sfatul medicului — arie dentară 7.35: Anunțuri, muzică 7.45: Piese instrumentale 8.06: Muzică ușoară 8.30: Concertul pentru chitară cvartet de coarde de Mauro Giuliani 9.01: Muzică din opera „Iolană” de Cealkovskii cu Tatiana Lavrova, Olga Golovina, Galina Rotonova, Antonina Stupalskaja, Vladimir Andrianov, Serghei Sapozhnikov, Ihab Dovernann 9.30: Muzică populară 10.00: Suita „O zi de vară într-o gospodărie agricolă colectivă” de Zeno Ancea 10.25: Piese de estradă 11.05: muzică instrumentală și vocală 11.30: igini din opere 11.52: Reportaj 12.00: în folclorul popoarelor 12.30: Muzică ușoară 13.10: Ciclul „Simfonii de Beethoven dirijate de Carl Schuricht” — simfonia a VIII-a 14.00: Concert de înz 15.00: Cîntă Doina Bădești și sextetul „Victoria” 15.15: Concertul în la înor pentru pian și orchestră de Schumann — solist Sviatoslav Richter 15.45: elodii populare 16.15: Vorbește Moscova! 16.45: Arii din opere 17.10: Muzică cală și instrumentală românească 18.30: În slujba patriei 18.00: Melodii dragoste 18.30: Lecția de limba gleză 18.40: Cîntă Mia Barbu și Niță deanu 19.00: Din creația compozitorului Theodor Grigoriu 19.30: Muzică

de estradă 20.15: Cîntă corul G.A.C. din comuna Malu cu Flori, regiunea Argeș 20.30: Noapte bună, copii 20.40: Muzică populară 21.15: Jurnalul sateilor 21.40: Cîntă Beniamino Gigli 22.25: Muzică de dans 23.10: Lucrări simfonice de Debussy.

Programul II 10.10: Melodii populare sovietice 10.30: Cvartetul nr. 2 de George Enacovici 11.01: Muzică din opere 11.30 Muzică ușoară 12.05: Cîntece din țări socialiste 12.30: Concertul pentru violoncel și orchestră de Șostakovici — solist Radu Aldulescu 13.00: Cîntece și jocuri populare 13.30: Limba noastră (reluare) 13.40: Arii de virtuozitate din opere 14.10: Suita a II-a pentru orchestră pe teme din Muntenia de Dumitru Capolănu 14.35: Muzică ușoară românească 15.00: Actualitatea în țările socialiste 15.25: Muzică din opere 16.10: Piese de coloratură 16.30: Muzică populară 17.00: Cantonete și serenade 17.30: Sfatul medicului (reluare) 17.35: Anunțuri, reclame, muzică 18.05: Cvintetul pentru coarde în sol major de Brahms 18.33: Cîntece 18.45: Din însemnările unor redactori responsabili de cărți literare 19.00: Prelucrări de folclor ale compozitorilor noștri 19.30: Teatru la microfon „Crainquebille” — adaptare radiofonică după Anatole France 20.50: Piese instrumentale 21.15: Muzică din opere 21.40: Muzică de dans 22.30: Din poezia clasică universală 22.35: Sonata nr. 3 pentru vioară și pian de George Enescu — interpretează Ștefan Gheorghiu și Valentin Gheorghiu 23.10: Opera „Gianni Schicchi” de Puccini cu Tito Gobbi, Victoria de Los Angeles, Anna Maria Canari, Carlo del Monte, Adelfo Zagonara, Lidia Marimpetri, Claudio Corendi, Saturno Meletti 0.04: Muzică de dans.

Programul III 21.15: Muzică de estradă 21.45: Interpretul săptămînii — Arturo Toscanini 22.40—22.59: Lieduri.

SÎMBĂȚĂ 21 SEPTEMBRIE Programul I 5.07: Cîntă taraful Casei de cultură din Corabia, regiunea Oltenia 6.20: Emisiunea pentru sate 6.30: Muzică distrac-

tivă 6.07: Cîntece 6.20: Gimnastică 6.35: Piese pentru chitară 6.45: Salut voios de pionier! 7.10: Melodii populare 7.30: Sfatul medicului — Hepatita epidemică 7.35: Anunțuri, muzică 7.45: Muzică de estradă 8.06: Fanfară 8.30: Douăsprezece contradansuri de Beethoven; Fragmente din Simfonia concertantă pentru oboi, vioară, fagot, violoncel și orchestră de Haydn 9.00: Roza vînturilor 9.25: Muzică populară 10.00: Pagini orchestrale din opera „Peter Grimes” de Benjamin Britten 10.30: Muzică ușoară 11.05: Sonata pentru vioară și pian de Mihail Mîtrea Celarițanu 11.26: Muzică populară 12.00: Muzică din opere interpretată de soliștii Operei de stat din Timișoara 12.20: În săli și pe stadioane 12.30: Muzică ușoară românească 13.10: Balada haiducească de Paul Constantinescu; Rapsodia I de Marțian Negrea 14.00: Din muzica popoarelor 14.40: Muzică instrumentală 15.00: Cîntece și jocuri populare 15.30: Prelucrări corale 15.45: Actualitatea literară în ziarile și revistele noastre 16.00: Recital Teodora Lucaciu 16.15: Vorbește Moscova! 16.45: Cîntă formația de muzică ușoară condusă de Gelu Solomonescu 17.10: Cîntece marinărești 17.26: Concertul nr. 1 pentru pian și orchestră de Chopin — solist Maurizio Pollini 18.05: Program muzical pentru frunțași în producție 18.27: Sextetul în re minor „Amintiri din Florența” de Cealkovskii 19.00: În pas cu știința 19.20: Albumul vocilor celebre (II) 20.10: Din repertoriul cîntăreței Maria Tănase 20.25: Muzică de dans 21.15: Carnet plastic 21.25: Melodii populare 22.25: Cîntă Milva — muzică ușoară 22.40: Muzică de dans.

Programul II 10.10: Muzică ușoară 10.30: Triptic simfonic de Carmen Petra Basacopol; Tablouri din baletul „La poarta țării basmelor” de Iodol Gabor 11.00: Corul de copii al Radioteleviziunii 11.15: Jocuri populare 11.30: Sonata pentru pian de Liviu Comes; Trei cîntece pentru cvintet de suflători de Paraschiv Haglev 12.05: Uverturi și potpuriuri 12.30: Piese simfonice 13.00: Melodii populare din țări socialiste

13.30: Valsuri 14.10: Coruri din opere 14.35: Melodii de estradă 15.00: Suita de balet „Dragostea vrăjitoare” de De Falla 15.25: Cîntece și jocuri 16.10: Uverturi la operele 16.30: Știința în slujba păcii 16.40: Cîntece 16.57: Cîntă Ioana Nicola și Mircea Buciu 17.30: Însemnări de reporter 17.35: Anunțuri, reclame, muzică 18.05: Muzică instrumentală și vocală 18.30: Cîntece lirice 18.55: Concertino pentru harpă și orchestră de coarde de Alfred Mendelssohn — solistă Liana Pasquali; Frescă antică de Theodor Rogalski 19.30: Pe teme internaționale 19.40: Muzică populară 20.15: Muzică de dans de Nicolae Kirulescu 20.30: Noapte bună, copii 20.40: Cîntă Lucia Rolc și Nicolae Tăranu 21.10: Muzică de dans 21.45: Agendă teatrală 22.00: Române 22.30: Din operele lui Rossini 23.10: Simfonia a VII-a de Schubert 0.04: Muzică de dans.

Programul III 21.10: Simfonia „Harold în Italia” de Hector Berlioz 21.49: Prelucrări de folclor ale compozitorilor noștri 22.15—22.59: Muzică de dans.

În pagina 4: PROGRAMUL DE TELEVIȚIUNE

Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”
Macheta: Ion Vulpescu

Film distins la cea de-a XVI-a ediție a Festivalului Internațional al filmului de la Cannes cu următoarele premii:

- PREMIUL PENTRU ADAPTARE CINEMATOGRAFICĂ
- PREMIUL PENTRU TEHNICĂ CINEMATOGRAFICĂ (decernat de Comisia superioară tehnică franceză)

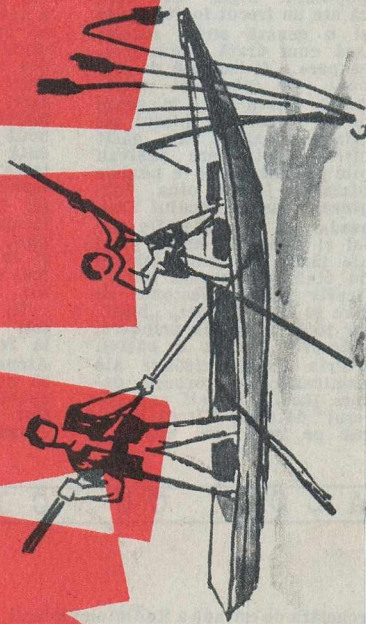

O coproducție romino-franceză
după romanul lui Panait Istrati „Codin” — viața lui
Adrian Zograffi

Scenariul și regia: HENRI COLPI
Adaptare: YVES JAMIAQUE, DUMITRU CARABĂȚ
HENRI COLPI
Dialoguri: YVES JAMIAQUE
Imagines: MARCEL WEISS
Muzica: ADOLPHE CHARLET
THEODOR GRIGORIU
Cântece: THEODOR GRIGORIU și HENRI COLPI
Scenograf: MARCEL BOGOS

BOB

Cu:

Alexandru Virgil Platon, Răzvan Petrescu, Françoise Brion, Neille Borgeaud,
Germaine Kerlan, Maurice Sarfati, Eliza Petrăchescu, Gratiela Albini, Eugenia